

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник методичних вказівок
до самостійної роботи та практичних занять
з дисципліни “Облік і аудит”

ОДЕСА 2013

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник методичних вказівок
до самостійної роботи та практичних занять
з дисципліни “ Облік і аудит ”
для студентів II,III курсу
денної та заочної форми навчання
Напрямок підготовки *менеджмент*

"Затверджено"

на засіданні методичної комісії
еколого-економічного факультету
Протокол №__від_____2013р.

_____О.Г. Владимірова
(підпис)

"Затверджено"

на засіданні кафедри менеджменту
природоохоронної діяльності
Протокол № _ від __._____. 20__ р
Зав.кафедри _____В.Г. Ковальов
(підпис)

ОДЕСА 2013

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник методичних вказівок
до самостійної роботи та практичних занять
з дисципліни “ Облік і аудит ”
для студентів II,III курсу
денної та заочної форми навчання
Напрямок підготовки *менеджмент*

"Затверджено"

на засіданні методичної комісії
еколого-економічного факультету
Протокол №__від_____2013р.

ОДЕСА 2013

Збірник методичних вказівок до самостійної роботи та практичних занять студентів II, III курсу денної та заочної форми навчання з дисципліни „Облік і аудит” за напрямом «Менеджмент» / Укладач: Тонконога І.В. – Одеса: ОДЕКУ, 2013, 61 с., укр. мова.

Відповідальний за випуск: проф., д.е.н. В.Г.Ковальов

ВСТУП

Дисципліна «Облік і аудит» належить до циклу професійно-орієнтованих дисциплін, що вивчаються при підготовці фахівців за напрямом «Менеджмент» на рівні бакалавра.

Дисципліна вивчається на 2 та 3 курсі (4,5 семестри) після засвоєння загальноекономічних та професійно-орієнтованих дисциплін: "Основи економічної теорії", «Фінанси, гроші та кредит».

Вивчення дисципліни " Облік і аудит " створює базу, необхідну для засвоєння ряду професійно-орієнтованих дисциплін, а саме: "Фінансовий менеджмент".

Головна **мета** вивчення дисципліни полягає у формуванні в майбутніх менеджерів фундаментальних знань і освоєнні концептуальних основ обліку та аудиту як інформаційної бази прийняття ефективних управлінських рішень.

Завдання вивчення дисципліни - теоретична підготовка студентів із наступних питань:

- теоретичних основ бухгалтерського обліку і аудиту та їх сучасної парадигми в системі управління підприємством;
- принципів бухгалтерського обліку і аудиту;
- методики бухгалтерського обліку і аудиту;
- основ документального відображення та аудиту господарських операцій і процесів;
- інформаційного забезпечення менеджменту даними бухгалтерського обліку і аудиту;
- прийняття рішень та підвищення ефективності менеджменту за даними бухгалтерського обліку і аудиту;

Практична підготовка студентів з питань:

- з'ясування істотних обліково-аудиторських даних, що впливають на ефективність прийнятих управлінських рішень;
- моніторингу існуючої інформаційної системи бухгалтерського обліку і аудиту;
- оцінки господарських засобів і джерел їх утворення, а також достовірності їх відображення у звітності;
- розробки ефективної технології бухгалтерського обліку і аудиту за місцями виникнення затрат і центрами відповідальності;
- налагодження ефективної обліково-контрольної системи управління;
- формування висновків за результатами бухгалтерського обліку і аудиту.

Результати вивчення дисципліни - формування професійних компетенцій з питань обліку і аудиту як інструментарію обґрунтування управлінських рішень.

Методичні вказівки призначені для самостійної роботи та виконання практичних занять з дисципліни «Облік і аудит».

1.ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ОБЛІК І АУДИТ»

№ п/п	Назва та зміст теми	Назва підручника, посібника
1	2	3
1.	Теоретичні основи бухгалтерського обліку	1. Подгорна Д.М., Тонконога І.В. Бухгалтерський облік: Конспект лекцій - Одеса: Вид –во «ТЕС», 2012. – С.5-11. 2. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. Станом на 1 листопада 2000 р. – Львів: Інтеллект-Захід, 2000. – С.6-40.
2.	Метод бухгалтерського обліку	1. Подгорна Д.М., Тонконога І.В. Бухгалтерський облік: Конспект лекцій - Одеса: Вид –во «ТЕС», 2012. – С.11-31. 2. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. Станом на 1 листопада 2000 р. – Львів: Інтеллект-Захід, 2000. – С.15-31.
3.	Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання	1. Подгорна Д.М., Тонконога І.В. Бухгалтерський облік: Конспект лекцій - Одеса: Вид –во «ТЕС», 2012. – С.11-31. 2. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. Станом на 1 листопада 2000 р. – Львів: Інтеллект-Захід, 2000. – С.31-40.
4	Бухгалтерський (фінансовий) облік активів	1. Подгорна Д.М., Тонконога І.В. Бухгалтерський облік: Конспект лекцій - Одеса: Вид –во «ТЕС», 2012. – С.36-127. 2. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. Станом на 1 листопада 2000 р. – Львів: Інтеллект-Захід, 2000. – С.41-115.
5	Облік грошових коштів підприємства	1. Подгорна Д.М., Тонконога І.В. Бухгалтерський облік: Конспект лекцій - Одеса: Вид –во «ТЕС», 2012. – С.128-150. 2. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. Станом на 1 листопада 2000 р. – Львів: Інтеллект-

		Захід, 2000. – С.103-114.
6	Облік розрахунків	1. Подгорна Д.М., Тонконога І.В. Бухгалтерський облік: Конспект лекцій - Одеса: Вид –во «ТЕС», 2012. – С.128-150. 2. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. Станом на 1 листопада 2000 р. – Львів: Інтеллект-Захід, 2000. – С.115-153.
7	Облік праці та її оплати та поточних зобов'язань	1. Подгорна Д.М., Тонконога І.В. Бухгалтерський облік: Конспект лекцій - Одеса: Вид –во «ТЕС», 2012. – С.163-179. 2. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. Станом на 1 листопада 2000 р. – Львів: Інтеллект-Захід, 2000. – С.136-147.
8	Облік пасивів.	1. Подгорна Д.М., Тонконога І.В. Бухгалтерський облік: Конспект лекцій - Одеса: Вид –во «ТЕС», 2012. – С.151-162. 2. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. Станом на 1 листопада 2000 р. – Львів: Інтеллект-Захід, 2000. – С.154-165.
9	Облік фінансових результатів	1. Подгорна Д.М., Тонконога І.В. Бухгалтерський облік: Конспект лекцій - Одеса: Вид –во «ТЕС», 2012. – С.180-191. 2. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. Станом на 1 листопада 2000 р. – Львів: Інтеллект-Захід, 2000. – С.166-186.
10	Бухгалтерська звітність як основа прийняття управлінських рішень	1. Подгорна Д.М., Тонконога І.В. Бухгалтерський облік: Конспект лекцій - Одеса: Вид –во «ТЕС», 2012. – С.32-36. 2. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. Станом на 1 листопада 2000 р. – Львів: Інтеллект-Захід, 2000. – С.202-218.
11.	Аудит як форма контролю фінансово-господарської діяльності	Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса: Вид-во «ТЕС», 2010 – С. 4-13.
12	Виникнення і розвиток	Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога

	аудиту	І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса:Вид-во «ТЕС», 2010 – С. 5-6.
13	Інформаційні ресурси обліку і аудиту	Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса:Вид-во «ТЕС», 2010 – С. 25-26.
14	Правове регулювання аудиту	Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса:Вид-во «ТЕС», 2010 – С. 7-8.
15	Планування аудиту	Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса:Вид-во «ТЕС», 2010 – С. 19-24.
16	Система внутрішнього контролю на підприємстві	Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса:Вид-во «ТЕС», 2010 – С. 54-57.
17	Аудиторські докази	Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса:Вид-во «ТЕС», 2010 – С. 24-27.
18	Робочі документи аудитора	Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса:Вид-во «ТЕС», 2010 – С. 31-34.
19	Аудиторські свідчення	Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса:Вид-во «ТЕС», 2010 – С. 24-28.
20	Аудит активів	Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса:Вид-во «ТЕС», 2010 – С. 42-50.
21	Аудит капіталу та зобов'язань	Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса:Вид-во «ТЕС», 2010 – С. 42-50.
22	Методика аудиту фінансової звітності	Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса:Вид-во «ТЕС», 2010 – С. 52-54.

2. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Подгорна Д.М., Тонконога І.В. Бухгалтерський облік: Конспект лекцій - Одеса: Вид-во «ТЕС», 2012. – 194 с.
2. Подгорна Д.М., Подгорний В.Є., Тонконога І.В. Аудит: Конспект лекцій – Одеса: Вид-во «ТЕС», 2010 – 64 с.
3. Білуха М.Т. Курс аудиту: Підручник. - К.: Вища шк., 1998.
4. Давидов Г.М. Аудит. Підручник, - К.: Знання, 2004. -514 с.
5. Кулаковська Л.П., Піна Ю.В. Основи аудиту: Навч. посібник. - К.: Каравела, Львів: Новий світ-2000, 2002. - 504 с.
6. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. Станом на 1 листопада 2000 р. – Львів: Інтелект-Захід, 2000. – 444 с.
7. Рудницький В.С., Гончарук Я.А. – Аудит. – Львів “Оріяна-Нова”, 2004.- 290
8. Чернелевський Л.М., Беренда Н.І. – Аудит К.: Міленіум, 2002.- 465 с.

Додаткова література

1. Аудиторська палата та Спілка аудиторів України. - Режим доступу : www.sau-apu.org.ua
2. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / М.Т. Білуха. - К. : КДТЕУ, 2000. - 692 с.
3. Білуха М.Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит : підручник / М.Т. Білуха, Т.В. Микитенко. - К. : Укр. акад. оригінал, ідей, 2005. - 888 с.
4. Бутинець Ф.Ф. Аудит : підручник / Ф.Ф. Бутинець. - Житомир : Рута, 2005. -512 с.
5. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2006.
6. Горицкая А.Г. Бухучет и финансовая отчетность в Украине. – К.: А.С.К., 2003. – 260 с.
7. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посіб. / За ред. М.В. Кужельного. – 6-е вид. – К.: А.С.К., 2005. – 272 с.
8. Грабова Н.М., Добровский Л.Н. Бухгалтерский учет в производственных и торговых предприятиях. – К.: А.С.К., 2005. – 623 с.
9. Грабова Н.М., Кривоносова Ю.Т. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках. – К.: А.С.К., 2004. – 416 с.
10. Даньків Й.Я., Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2003. – 206 с.
11. Дебет-Кредит від ГК. - Режим доступу : www.dtk.com.ua

12. Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: від 16.07.99 р. №996-ХІУ (із змінами і доповненнями).
13. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики. - К. : ТОВ ІАМІЦ АУ «СТАТУС», 2006.-1156 с.
14. Міністерство фінансів України. - Режим доступу : www.minfin.gov.ua
15. Організація і методика аудиту : навч. посіб. / М.О. Никонович, К.О. Редько, О.А. Юр'єва ; за заг. ред. Є.В. Мниха. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. - 470 с.
16. Організація і методика проведення аудиту : навч.- практич. посіб. / В.В. Сопко, Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило та ін. - К. : Професіонал, 2004. - 624 с.
17. Пантелеев В.П. Аудит : навч. посіб. / В.П. Пантелеев. - К. : Професіонал, 2008. - 400 с.
18. Пилипенко І.І. Стандарти аудиту та етики : навч. посіб. / І.І. Пилипенко, О.Ю. Редько. - К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2007. - 277 с.
19. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затв. наказом Мінфіну від 30.11.99 р. №291 (із змінами і доповненнями).
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”: Затв. наказом Мінфіну від 31.03.99 р. №87 (із змінами і доповненнями).
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Доход”: Затв. наказом Мінфіну від 29.11.99 р. №290 із змінами і доповненнями).
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”: Затв. наказом Мінфіну від 31.12.99 р. №318 (із змінами і доповненнями).
23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”: Затв. наказом Мінфіну від 31.03.99 р. №87 (із змінами і доповненнями).
24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”: Затв. наказом Мінфіну від 31.03.99 р. №87 (із змінами і доповненнями).
25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”: Затв. наказом Мінфіну від 27.04.2000 р. №92 (із змінами і доповненнями).
26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”: Затв. наказом Мінфіну від 20.10.99 р. №246 (із змінами і доповненнями).
27. Порядок ведення касових операцій в національній валюті України: Затв. Постановою НБУ від 19.02.01 р. №72 (із змінами і доповненнями).
28. Суха О.Р. Аудит : навч. посіб. / О.Р. Суха. - Л. : Новий світ - 2000,2009. - 284 с.

3. ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Загальні поради по СРС

Студент вивчає тему та відповідає на контрольні запитання. При виникненні запитань студент звертається до викладача особисто або через електронну пошту кафедри менеджменту природоохоронної діяльності management@ogmi.farlep.odessa.ua. Після чого приступає до виконання практичного завдання.

Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку

Сутність бухгалтерського обліку, його характерні особливості. Мета та функції бухгалтерського обліку. Види бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання.

Регулювання бухгалтерського обліку на Україні. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

Поняття про предмет бухгалтерського обліку. Об'єкти бухгалтерського обліку: ресурси, джерела утворення ресурсів, господарські процеси.

Активи підприємства, їх сутність та класифікація. Види і загальна характеристика необоротних та оборотних активів.

Джерела власних активів підприємства (власний капітал), їх сутність та загальна характеристика.

Джерела залучених коштів підприємства (зобов'язання підприємства), їх класифікація. Сутність і загальна характеристика поточних, довгострокових непередбачених зобов'язань, забезпечень наступних витрат і платежів та доходів майбутніх періодів.

Загальне поняття про господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку. Процеси придбання, виробництва та реалізації. Формування показників доходів, витрат та фінансових результатів.

Принципи бухгалтерського обліку, їх характеристика.

Література [1, С. 5-11, 6, С. 6-40].

Контрольні запитання

1. Бухгалтерський облік у системі управління і користувачі облікової інформації.
2. Бухгалтерський облік: суть і значення.
3. Загальна характеристика фінансового та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку.
4. Розкрийте класифікацію видів обліку.
5. Методологічне управління бухгалтерським обліком і звітністю.

- Система нормативних актів з методології бухгалтерського обліку.
6. Назвіть основні завдання бухгалтерського обліку.
  7. Сутність облікової політики підприємства.
  8. Первинні документи. Поняття про документообіг.
  9. Перерахуйте основні вимоги, що ставляться до бухгалтерської інформації.
  10. Перерахуйте основні елементи бухгалтерського обліку та розкрийте їх сутність.
  11. Перерахуйте основні принципи бухгалтерського обліку.

Тема 2. Метод бухгалтерського обліку

Загальне поняття методу бухгалтерського обліку та його складових елементів.

Бухгалтерський баланс як елемент методу. Мета складання балансу. Зміст та побудова балансу. Характеристика статей активу і пасиву балансу. Балансове рівняння. Значення балансу.

Типи господарських операцій та їх вплив на структуру і валюту балансу. Поняття та будова рахунку бухгалтерського обліку.

Сутність подвійного запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Кореспонденція рахунків. Бухгалтерські записи (проведення), їх види. Порядок визначення оборотів і сальдо по активних і пасивних рахунках.

Синтетичні рахунки, їх призначення. Аналітичні рахунки, їх призначення. Взаємозв'язок між синтетичними та аналітичними рахунками. Субрахунки та їх використання.

Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку. Оборотно-сальдова відомість по синтетичних рахунках, її зміст і порядок складання. Інформаційне та контрольне значення оборотно-сальдової відомості по синтетичних рахунках.

Оборотні відомості по аналітичних рахунках, їх види та значення.

Взаємозв'язок даних синтетичного та аналітичного обліку.

Значення й принципи класифікації рахунків. Класифікація рахунків за економічним змістом. Класифікація рахунків за призначенням і структурою.

План рахунків бухгалтерського обліку, принципи його побудови. Характеристика плану рахунків. Поняття робочого плану рахунків підприємства.

Сутність документації як елементу методу бухгалтерського обліку. Значення документації. Вимоги щодо складання первинних документів.

Класифікація документів за призначенням, за порядком та за місцем складання, за іншими ознаками.

Суть інвентаризації як елементу методу бухгалтерського обліку. Цілі та завдання інвентаризації. Види інвентаризації.

Загальний порядок проведення та документальне оформлення інвентаризації товарно- матеріальних цінностей.

Оцінка як система вартісного виміру.

Сутність калькуляції в бухгалтерському обліку. Сутність облікового циклу. Первинний, поточний та узагальнюючий облік.

Облікові регістри та їх класифікація. Хронологічний, систематичний та комбінований записи у бухгалтерському обліку. Помилки в бухгалтерських записах та способи їх виправлення.

Форми бухгалтерського обліку : сутність та види.

Сутність облікової політики. Функції керівника і головного бухгалтера щодо організації та ведення бухгалтерського обліку на торговельному підприємстві.

Методичний, технічний та організаційний аспекти облікової політики. Наказ про облікову політику: основний зміст та призначення. Моделювання облікових процесів.

Література [1, С. 11-31, 6, С.15-31].

Контрольні запитання

1. Дайте визначення активним рахункам та яке на них може бути сальдо.
2. Дайте визначення пасивним рахункам та яке на них може бути сальдо.
3. Опишіть вплив різних видів господарських операцій на баланс.
4. Що таке кореспонденція рахунків?
5. Як класифікуються рахунки за економічним змістом?
6. Як класифікуються рахунки за призначенням?

Тема 3. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання

Загальна характеристика процесу придбання матеріальних цінностей.

Документальне оформлення операцій з придбання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Оцінка основних засобів при придбанні за плату. Характеристика рахунків з обліку придбання основних засобів. Відображення придбання основних засобів у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Облік придбання нематеріальних активів. Оцінка нематеріальних активів при придбанні за плату. Характеристика рахунків з обліку придбання нематеріальних активів. Відображення придбання

нематеріальних активів у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Облік процесу придбання виробничих запасів. Документальне оформлення операцій з придбання виробничих запасів. Оцінка запасів при придбанні за плату. Характеристика рахунків з обліку придбання виробничих запасів. Відображення придбання виробничих запасів у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Облік придбання малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Облік процесу реалізації. Характеристика рахунків з обліку реалізації. Собівартість реалізації. Відображення в обліку процесу реалізації та фінансових результатів від реалізації. Облік адміністративних витрат, витрат на збут та інших витрат операційної діяльності. Визначення фінансового результату від операційної діяльності.

Література [1, С. 11-31, 6, С.31-40].

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте оцінку запасів при оприбуткуванні.
2. Назвіть методи оцінки вибуття запасів і їх застосування.
3. Опишіть документальне оформлення надходження та вибуття виробничих запасів.
4. Охарактеризуйте вплив видів діяльності на побудову обліку витрат.
5. Загальна характеристика рахунків з обліку витрат діяльності підприємства.
6. Загальні поняття про витрати та собівартість.
7. Методи обліку витрат на виробництво та калькулювання собівартості продукції.
8. Опишіть облік витрат за економічними елементами.
9. Облік загально-виробничих, адміністративних витрат та витрат на збут.
10. Склад витрат, що формують собівартість продукції (робіт, послуг).

Тема 4. Бухгалтерський (фінансовий) облік активів

Визнання основних засобів згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 7 «Основні засоби».

Документальне оформлення і облік надходження основних засобів. Документальне оформлення і облік переміщення та вибуття основних засобів. Документальне оформлення надходження, переміщення і вибуття нематеріальних активів. Економічний зміст нематеріальних активів і завдання їх обліку. Інвентаризація основних засобів й інших необоротних матеріальних активів. Методи нарахування амортизації інших необоротних матеріальних активів. Нарухування накопиченої амортизації нематеріальних активів. Облік витрат на утримання і експлуатацію

основних засобів. Облік втрат від зменшення корисності нематеріальних активів. Облік втрат від зменшення корисності основних засобів.

Облік гудвілу. Облік затрат на ремонт інших необоротних матеріальних активів. Облік надходження і вибуття нематеріальних активів. Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Особливості обліку основних засобів соціальної сфери. Оцінка основних засобів. Переоцінка та індексація основних засобів.

Поняття нематеріальних активів згідно з П(с)БО 8 "Нематеріальні активи". Оцінка нематеріальних активів. Синтетичний і аналітичний облік зносу інших необоротних матеріальних активів. Синтетичний і аналітичний облік зносу нематеріальних активів. Синтетичний і аналітичний облік наявності й руху інших необоротних матеріальних активів. Синтетичний і аналітичний облік нематеріальних активів.

Синтетичний і аналітичний облік основних засобів. Синтетичний та аналітичний облік зносу основних засобів. Документальне оформлення нарахування зносу основних засобів. Склад інших необоротних матеріальних активів.

Література [1, С. 36-127, 6, С.41-115].

Контрольні запитання

1. Дайте визнання основних засобів згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 7 «Основні засоби».
2. Документальне оформлення і облік надходження основних засобів.
3. Документальне оформлення і облік переміщення та вибуття основних засобів.
4. Документальне оформлення надходження, переміщення і вибуття нематеріальних активів.
5. Економічний зміст нематеріальних активів і завдання їх обліку.
6. Інвентаризація основних засобів й інших необоротних матеріальних активів.
7. Методи нарахування амортизації інших необоротних матеріальних активів.
8. Нархування накопиченої амортизації нематеріальних активів.
9. Оцінка основних засобів.
10. Переоцінка та індексація основних засобів.
11. Синтетичний і аналітичний облік основних засобів.
12. Синтетичний та аналітичний облік зносу основних засобів.

Тема 5. Облік грошових коштів підприємства

Форми безготівкових розрахунків та їх облік. Облік касових операцій. Облік розрахунків з постачальниками та підрядчиками і покупцями. Облік

бартерних операцій. Розрахункові операції в іноземній валюті. Облік заставних операцій. Облік розрахунків за претензіями.

Основні поняття з обліку касових операцій та інших коштів. Облік наявності й руху коштів у касі та контроль за дотриманням касової дисципліни. Документальне оформлення касових операцій. Порядок одержання грошових коштів у банку. Порядок здавання готівки в банк.

Касова книга. Рахунки в банках, порядок їх відкриття. Облік наявності й руху коштів па поточному рахунку в банку. Особливості обліку коштів в іноземній валюті та валютних операцій.

Курсові різниці та їх відображення в обліку. Облік наявності й руху коштів на інших рахунках у банку. Облік інших коштів, грошових документів і грошових коштів у дорозі.

Література [1, С. 128-150, 6, С.103-114].

Контрольні запитання

1. Форми безготівкових розрахунків та їх облік.
2. Облік касових операцій.
3. Облік розрахунків з постачальниками та підрядчиками і покупцями.
4. Розрахункові операції в іноземній валюті.
5. Основні поняття з обліку касових операцій та інших коштів.
6. Облік наявності й руху коштів у касі та контроль за дотриманням касової дисципліни;
7. Документальне оформлення касових операцій;
8. Порядок одержання грошових коштів у банку;
9. Рахунки в банках, порядок їх відкриття.
10. Облік наявності й руху коштів па поточному рахунку в банку.
11. Особливості обліку коштів в іноземній валюті та валютних операцій.

Тема 6. Облік розрахунків

Види кредиторської заборгованості. Документальне оформлення придбання товарів (робіт, послуг). Аналітичний облік кредиторської заборгованості. Синтетичний облік розрахунків з постачальниками. Синтетичний облік розрахунків з підрядниками за надані послуги.

Література [1, С. 128-150, 6, С.115-153].

Контрольні запитання

1. Визначення і оцінка кредиторської заборгованості та зобов'язань.
2. Облік розрахунків з покупцями та замовниками.
3. Методи визначення резерву сумнівних боргів.
4. Облік резерву сумнівних боргів.

Тема 7. Облік праці та її оплати та поточних зобов'язань

Нормативні джерела для нарахування заробітної плати. Облік використання робочого часу. Форми та системи оплати праці. Штатний розклад. Синтетичний облік заробітної плати. Порядок нарахування відпускних. Порядок нарахування допомоги за листками тимчасової непрацездатності. Розрахунок при звільненні працівника. Розрахунки з єдиного соціального внеску.

Література [1, С. 163-179, 6, С.136-147].

Контрольні запитання

1. Які існують нормативні джерела для нарахування заробітної плати?
2. Як ведеться облік використання робочого часу?
3. Як укладається Табель обліку робочого часу?
4. Як ведеться облік виконання норм виробітку?
5. Які існують форми та системи оплати праці?
6. Що таке погодинна форма оплати праці?
7. Що таке відрядна форма оплати праці?
8. Що таке штатний розклад?
9. Який порядок синтетичного обліку заробітної плати?
10. Який порядок ведення розрахунково-платіжної відомості?
11. Який порядок сплати податку з доходу фізичних осіб?

Тема 8. Облік пасивів.

Облік статутного капіталу. Облік іншого додаткового капіталу. Облік коштів цільового призначення і цільових надходжень. Облік неоплаченого капіталу. Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків). Облік податку на прибуток. Облік резервного капіталу. Облік вилученого капіталу. Поняття і призначення пайового капіталу.

Облік позичкового капіталу. Класифікація позичкового капіталу. Облік прострочених кредитів та інших позик. Облік відсотків за кредитом, що підлягають сплаті. Облік короткострокової заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. Облік товарного кредиту.

Література [1, С. 151-162, 6, С.154-165].

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте облік іншого додаткового капіталу.
2. Охарактеризуйте облік неоплаченого капіталу.
3. Охарактеризуйте облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків).

4. Охарактеризуйте облік резервного капіталу.
5. У чому полягає облік цільового фінансування і цільових надходжень?
6. Охарактеризуйте облік статутного капіталу.
7. У чому полягає облік вилученого капіталу?
8. Назвіть поняття і призначення пайового капіталу.

Тема 9. Облік фінансових результатів

Фінансові результати від основної діяльності. Фінансові результати від іншої звичайної діяльності. Фінансові результати від надзвичайних подій. Рахунки для визначення фінансових результатів діяльності підприємства.

Облік доходів: доход від реалізації продукції, доход від реалізації товарів, доход від реалізації робіт, послуг, доход від участі в капіталі.

Облік витрат: адміністративні витрати, витрати на збут, собівартість продукції, загальновиробничі витрати, інші операційні витрати, фінансові витрати.

Література [1, С. 180-191, 6, С.166-186].

Контрольні запитання

1. Як визначаються фінансові результати діяльності підприємства?
2. Як визначаються фінансові результати від основної діяльності?
3. Як визначаються фінансові результати від фінансових операцій?
4. Які рахунки використовуються для визначення фінансових результатів діяльності підприємства?
5. Для обліку яких фінансових результатів призначений рахунок 792?
6. Що визнається доходом підприємства?
7. Який клас рахунків використовується для обліку доходів?
8. Що включає в себе доход від реалізації продукції?
9. Що включає в себе доход від реалізації товарів?
10. Що включає в себе доход від реалізації робіт, послуг?

Тема 10. Бухгалтерська звітність як основа прийняття управлінських рішень

Поняття про бухгалтерський баланс, загальна будова. Структура балансу та групування статей. Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями. Поняття про звіт про фінансові результати. Структура звіту про фінансові результати. Звіт про власний капітал. Звіт про рух грошових коштів. Примітки до річної фінансової звітності.

Література [1, С. 32-36, 6, С.202-218].

Контрольні запитання

1. Перерахуйте види балансу, що виділяються у бухгалтерському обліку.
2. Поняття про баланси.
3. Поняття про бухгалтерські рахунки і подвійний запис .
4. Поняття про бухгалтерські регістри
5. Розкрийте сутність основного бухгалтерського рівняння.
6. Охарактеризуйте структуру звітного балансу підприємства.

Тема 11. Аудит як форма контролю фінансово-господарської діяльності

Визначення аудиту (згідно з чинним законодавством; різні наукові підходи). Мета аудиту. Призначення та необхідність аудиту. Місце аудиту в системі фінансового контролю та системі управління. Ознаки аудиту. Класифікація аудиту.

Предмет аудиту, його зміст і структура. Об'єкти аудиту. Метод і методика аудиту. Методичні прийоми аудиту. Класифікація аудиту за певними ознаками та її практичне застосування.

Інтерпретація господарського факту та оцінка його на відповідність. Характеристика контрольної системи облікового відображення господарського факту.

Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики. Кодекс етики професійних бухгалтерів. Принципи аудиту.

Чинне законодавство України про аудит (Закон України «Про аудиторську діяльність», нормативні акти Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національного банку України, Фонду державного майна України).

Внутрішній контроль та його характеристика. Структура системи внутрішнього контролю. Середовище контролю та фактори, що його зумовлюють.

Процедури контролю - спеціальні перевірки, що виконуються персоналом підприємства.

Вивчення та оцінка системи внутрішнього контролю. Документування результатів вивчення системи внутрішнього контролю. Тестування системи внутрішнього контролю.

Внутрішній аудит. Основні завдання внутрішнього аудиту. Організація системи внутрішнього аудиту.

Відмінності внутрішнього аудиту від внутрішнього контролю.

Література [2, С. 4-13].

Контрольні запитання

1. У чому полягає принципова різниця між поняттями "аудит", "економічний контроль", "ревізія", "контроль"?
2. Чи є, на вашу думку, недоліки в Існуючій класифікації економічного контролю? Обґрунтуйте свою відповідь.
3. Чи є, на вашу погляд, недоліки в існуючій класифікації аудиту? Обґрунтуйте свою відповідь.
4. Запропонуйте власне визначення аудиту.
5. Чи є різниця між поняттями "аудит" та "аудиторська діяльність"?
6. Чи є різниця між поняттями "аудит" та "аудиторська перевірка"?
7. Чи є тотожними поняття "аудит" та "аудиторська послуга"?
8. Назвіть умови проведення обов'язкового аудиту.
9. У чому полягає концепція та основні постулати аудиту?

Тема 12. Виникнення і розвиток аудиту

Регулювання аудиторської діяльності в Україні. Саморегулювання - найважливіша умова забезпечення незалежності аудиту.

Суб'єкти аудиторської діяльності: аудитори та аудиторські фірми. Суб'єкти регулювання аудиторської діяльності: держава та професійні організації.

Аудиторська палата України, Спілка аудиторів України, Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, їх повноваження, функції та обов'язки.

Сертифікація аудиторів. Термін чинності сертифікату та підтвердження професійної придатності аудиторів. Порядок отримання та скасування сертифікату.

Література [2, С. 5-6].

Контрольні запитання

1. За якими принципами побудований аудит в Україні?
2. Розкажіть про історію зародження аудиту.
3. Як розвивався аудит в Україні?
4. За якими ознаками класифікують аудит?
5. В чому полягають мета і завдання аудиту?
6. В яких організаційних формах здійснюється аудиторська діяльність?
7. Охарактеризуйте види послуг, які можуть надавати аудиторські фірми.
8. Які проблеми розвитку аудиту існують в Україні?
9. В яких напрямках необхідно розвивати аудит в нашій державі?
10. Що із досвіду організації аудиторської діяльності за кордоном Вам запам'яталось? Чи можна цей досвід, на Вашу думку, застосувати в Україні і що для цього треба зробити?

Тема 13. Інформаційні ресурси обліку і аудиту

Суть та призначення бухгалтерської (фінансової) звітності. Загальна характеристика звітних форм: балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал.

Характеристика систем обробки облікової інформації на ПЕОМ. Планування аудиту у комп'ютерному середовищі: вивчення комп'ютерного середовища, визначення ступеня ризику неефективності систем обліку та аудиту і їх надійності. Характеристика та підходи до аудиту у простих і складних комп'ютерних системах.

Комп'ютерне шахрайство, визначення та ознаки. Заходи щодо його запобігання. Твердження фінансової звітності як напрями збирання аудиторських доказів. Достатність і належність аудиторських доказів. Джерела аудиторських доказів. Оцінка аудиторських доказів.

Аудиторський звіт та аудиторський висновок. Види аудиторських висновків. Загальні вимоги до аудиторського висновку.

Література [2, С. 25-26].

Контрольні запитання

1. Що таке системи обробки облікової інформації?
2. Які підходи до аудиту Вам відомі?
3. Що включає в себе загальний аудиторський ризик?
4. Дайте визначення комп'ютерному шахрайству.
5. Які чинники та обставини впливають на власний ризик?
6. В чому полягає суть ризику контролю?
7. Які складові частини внутрішнього контролю оцінює аудитор у Франції?
8. Що таке ризик виявлення?
9. Наведіть формули, за якими визначають аудиторський ризик.
10. Що має пам'ятати аудитор, розробляючи методику розрахунку аудиторського ризику?

Тема 14. Правове регулювання аудиту

Поняття стандартів і норм аудиту. Загальні умови проведення аудиту та надання інших аудиторських послуг. Основні етапи процесу аудиту. Процедура вибору замовника і укладання договору.

Міжнародна регламентація аудиторської діяльності. Основні постулати, як базові пропозиції, послідовні передумови, логічні принципи і необхідні умови. Міжнародні стандарти аудиту та їх характеристика.

Національні нормативи аудиту їх характеристика, застосування. Кодекс професійної етики аудиторів України.

Література [2, С. 7-8].

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте основні етапи процесу аудиту
2. На підставі яких норм, нормативів і стандартів здійснюється регламентація аудиту в світі, Україні та рівні аудиторської фірми?
3. Розкажіть яким чином можна укласти договір про надання аудиторських послуг. Яка структура цього договору?
4. У чому суть національних нормативів аудиту?
5. Чим відрізняються національні стандарти аудиту від міжнародних?

Тема 15. Планування аудиту

Планування аудиту, його мета, конкретизація завдань аудиту у процесі планування. Етапи планування. Попереднє планування аудиторської перевірки. Збір загальних відомостей про клієнта. Прийняття рішень про продовження аудиту для клієнта та згоду на аудит для нового клієнта. Оцінка аудиторського ризику.

Загальний план аудиту, його зміст. Програма аудиту та її складові. Аудиторські процедури, їх призначення та види. Аналітичні процедури: поняття, значення та необхідність їх використання в аудиті.

Література [2, С. 19-24].

Контрольні запитання

1. Які питання доцільно передбачити при складанні загального плану проведення аудиту?
2. Що зобов'язаний визначити аудитор, плануючи перевірку і проводячи підготовку до неї?
3. Що має передбачити робоча програма проведення аудиту?
4. За якими стадіями проводять аудит?
5. Які основні напрямки проведення аудиту?
6. Назвіть основні аудиторські процедури. На що необхідно звернути основну увагу?
7. Як здійснюється планування і розподіл часу аудитора?
8. Перелічіть і охарактеризуйте документи управління процесом аудиту.

Тема 16. Система внутрішнього контролю на підприємстві

Внутрішній контроль та його характеристика. Структура системи внутрішнього контролю. Середовище контролю та фактори, що його обумовлюють. Система бухгалтерського обліку на підприємстві - політика і процедура, які стосуються відповідних записів бухгалтерських операцій.

Процедури контролю - спеціальні перевірки, що виконуються персоналом підприємства. Вивчення та оцінка системи внутрішнього контролю. Документування результатів вивчення системи внутрішнього контролю. Тестування системи внутрішнього контролю. Внутрішній аудит. Основні завдання внутрішнього аудиту. Організація системи внутрішнього аудиту. Відмінності внутрішнього аудиту від внутрішнього контролю.

Література [2, С. 54-57].

Контрольні запитання

1. Опишіть методику контролю за якістю роботи працівників аудиторських фірм (аудиторів).
2. За якими ознаками класифікують внутрішній аудит?
3. Що включає в себе операційний (управлінський) аудит?
4. Які підвиди аудиту передбачає аудит на відповідність?
5. За якою ознакою поділяють аудит фінансової звітності?
6. Назвіть об'єкти внутрішньо-фірмової аудиторської перевірки.
7. Які методичні прийоми застосовують в процесі проведення внутрішнього аудиту?
8. Як забезпечити тестування внутрішнього контролю?

Тема 17. Аудиторські докази

Поняття аудиторських доказів. Достатність і відповідність аудиторських доказів. Види і джерела аудиторських доказів та їх доказове значення. Тести систем контролю. Процедури по суті. Незалежні тести. Основні умови збору доказів. Основні фактори, які формують вимоги до аудиторських доказів. Залежність між аудиторськими доказами, ризиком та суттєвістю. Прийоми і процедури отримання аудиторських доказів. Аналітичні процедури в аудиті. Підходи до здійснення аудиторської вибірки. Похибки вибірки. Фактори впливу на обсяг вибірки.

Література [2, С. 24-27].

Контрольні запитання

1. Що таке аудиторські докази? Які їх види?
2. Які основні вимоги висуваються до кількості та якості аудиторських доказів? Охарактеризуйте ці вимоги.
3. Які джерела можна використати для складання аудиторських доказів?
4. Для чого проводять арифметичну і формальну перевірку документів?

5. Що передбачають процедури отримання аудиторських доказів?
6. Назвіть і охарактеризуйте способи (види) перевірок для отримання аудиторських доказів.

Тема 18. Робочі документи аудитора

Поняття і класифікація робочих документів аудитора. Робочі документи, створені під час планування, підготовки, проведення перевірки, узагальнення її даних, а також документальна інформація, одержана в ході аудиту від третіх осіб. Класифікація робочих документів аудитора: за часом ведення і використання; за способом і за часом ведення і використання; за способом за джерелами одержання; за ступенем деталізації, за ступенем стандартизації; за формою представлення; за тенденціями складання. Методика складання робочих документів аудитора і ведення аудиторського дос'є. Організаційні, адміністративні документи аудиторських процедур по окремих статтях річного звіту та інші аудиторські дані, висновок, рекомендації (пропозиції).

Література [2, С. 31-34].

Контрольні запитання

1. Дайте визначення поняття "робочі документи аудитора".
2. В чому полягає мета складання робочих документів аудитора?
3. Яким вимогам мають відповідати робочі документи аудитора?
4. Як поділяють робочі документи аудитора за характером інформації, що в них міститься?
5. Що Ви можете сказати про класифікацію робочих документів за способами і джерелами отримання аудиторських доказів.
6. Як класифікують робочі документи за формою подання?
7. Поділіть робочі документи аудитора на групи за призначенням.
8. Що передбачається в "переліку аудиторських завдань"?
9. Де і як можна оцінити рівень припустимого ризику виявлення?
10. Розкажіть, будь ласка, про програму аудиторської перевірки як один із робочих документів аудитора.
11. Які робочі документи використовуються під час перевірки конкретної статті звітності?

Тема 19. Аудиторські свідчення

Поняття аудиторської вибірки. Місце вибіркової перевірки в процесі аудиту. Мета вибіркової перевірки.

Статистичні та нестатистичні методи вибірки. Види вибірових перевірок. Використання вибірки при оцінці внутрішнього контролю. Фактори, що

впливають на обсяг вибірки. Інтерпретація результатів вибірки. Процедури, що не є вибірковими. Аудиторські докази. Класифікація доказів. Основні умови збору доказів. Прийоми і процедури отримання аудиторських доказів. Джерела аудиторських доказів. Основні фактори, які формують вимоги до аудиторських доказів. Вимоги до кількості та якості доказів. Залежність між аудиторськими доказами, ризиком та суттєвістю.

Література [2, С. 24-28].

Контрольні запитання

1. Що таке аудиторське свідчення? Які їх види?
2. Назвіть об'єкти аудиторських свідчень.
3. Які основні вимоги висуваються до кількості та якості аудиторських свідчень? Охарактеризуйте ці вимоги.
4. Які джерела можна використати для складання аудиторських свідчень?
5. Для чого проводять арифметичну і формальну перевірку документів?
6. Що передбачають процедури отримання аудиторських свідчень?
7. Назвіть і охарактеризуйте способи (види) перевірок для отримання аудиторських свідчень.
8. Як класифікують аудиторську інформацію?

Тема 20. Аудит активів

Аудит правильності віднесення предметів до основних засобів, і їх класифікація за належністю. Оцінка основних засобів. Аудит операції з оформлення та відображення в обліку надходження вибуття основних засобів, нарахування амортизації. Аудит збереження основних засобів поточних вкладень та інвестицій. Аудит нематеріальних активів. Джерела інформації, які використовуються при аудиті ІМЛ, нарахування амортизації. Організаційні, адміністративні документи аудиторських процедур по окремих статтях річного звіту та інші аудиторські дані, висновок, рекомендації. Основні етапи та послідовність робіт на стадії планування аудиторської перевірки. Попереднє планування аудиторської перевірки. Збір загальних відомостей про клієнта. Загальний план аудиту, його зміст. Програма аудиту. Порядок розробки плану та програми аудиту. Календарний графік проведення аудиторської перевірки. Загальні принципи проведення і об'єкти аудиту активів. Загальні принципи проведення і об'єкти аудиту пасивів. Загальні принципи проведення і об'єкти аудиту фінансової звітності.

Література [2, С. 42-50].

Контрольні запитання

1. Розкажіть, будь ласка, про особливості аудиту грошових коштів.

2. Яким чином можна забезпечити аудит операцій із основними засобами і нематеріальними активами?
3. Опишіть методику аудиту операцій із виробничими запасами, матеріальними цінностями і товарами.
4. Що передбачає аудит обліку затрат та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг)?
5. Як здійснити аудиторську перевірку інвестицій?

Тема 21. Аудит капіталу та зобов'язань

Аудит формування статутного капіталу. Джерела інформації, які використовуються при аудиті статутного капіталу. Методика перевірки поповнення статутного капіталу за рахунок різних джерел фінансування. Аудит розрахунково-платіжної дисципліни. Джерела інформації, які використовуються при аудиті розрахункових та кредитних операцій. Мета перевірки трудового законодавства та розрахунків з оплати праці. Джерела інформації. Перевірка правильності нарахування та сплати податків і позабюджетних платежів, базою нарахування яких є фонд оплати праці. Перевірка документів бухгалтерського обліку та звітності. Взаємозв'язок даних аналітичного і синтетичного обліку. Види викривлення бухгалтерської звітності, фактори, що впливають на збільшення ризику перекручувань бухгалтерської звітності. Порядок розробки плану та програми аудиту. Календарний графік проведення аудиторської перевірки. Загальні принципи проведення і об'єкти аудиту пасивів. Загальні принципи проведення і об'єкти аудиту фінансової звітності.

Література [2, С. 42-50].

Контрольні запитання

1. Як грамотно провести аудиторську перевірку розрахункових операцій?
2. Опишіть методику аудиту кредитних операцій.
3. Проведіть аудиторську перевірку розрахунків за податки, збори та внески.
4. Як кваліфіковано провести аудиторську перевірку дотримання законодавства про працю та розрахунків з оплати праці?
5. Що передбачає аудит обліку формування статутного капіталу?
6. Як здійснити аудиторську перевірку інвестицій?

Тема 22. Методика аудиту фінансової звітності

Зміст перевірки даних бухгалтерського обліку. Основні процедури та методика перевірки обліку. Перевірка відповідності даних обліку і звітності. Перевірка даних облікових і реєстрів та бухгалтерських документів.

Завдання та послідовність аудиту активів, капіталу і зобов'язань. Джерела інформації для проведення аудиту грошових коштів та готівкових операцій.

Аудит забезпечення збереженості касової готівки та додержання касової дисципліни, вимог чинного законодавства щодо здійснення касових операцій. Перевірка операцій на і рахунках в банках.

Аудит дебіторської заборгованості.

Аудит наявності та руху основних засобів і нематеріальних активів.

Аудит формування статутного капіталу торговельних підприємств та його особливості. Аудит руху та використання капіталу за видами.

Організація і методика аудиту поточних зобов'язань, кредитних операцій. Перевірка і використання та своєчасності повернення короткострокових позик і довгострокових кредитів та їх забезпечення.

Використання методики експрес-аналізу для економічного читання бухгалтерської звітності. Аудиторська оцінка фінансово-економічного потенціалу підприємства та ефективності його використання.

Аудиторська оцінка перспектив безперервної діяльності підприємств.

Література [2, С. 52-54].

Контрольні запитання

1. Що є метою аналізу показників фінансової діяльності фірми?
2. За якими показниками проводиться аналіз фінансової звітності?
3. Що повинен зробити аудитор, щоб провести оцінку фінансового стану підприємства?
4. Які ознаки оцінки фінансової звітності Вам відомі?
5. Що Ви можете сказати про критерії оцінки фінансової звітності?
6. Які методи застосовують для оцінки фінансової звітності за встановленими ознаками і критеріями?
7. В чому полягає суть методики експрес-аудиту?
8. Які прийоми експрес-аудиту балансу може сьогодні застосовувати аудитор?
9. Яким чином можна здійснити виважену оцінку фінансових результатів та майна підприємства?
10. Якою системою показників (коефіцієнтів) можна проаналізувати фінансову стійкість підприємства?

4. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Наведені нижче завдання повинні бути виконані студентами під час аудиторних практичних занять.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни «Облік та аудит» проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовими модулями включають як теоретичні питання так вирішення задач.

Оцінювання результатів завдань, що виконуються на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

1. Розрахункові завдання (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

1-59 % – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60-73 % – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

74-89 % – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення);

90-100 % – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Максимальна кількість балів, яку може одержати студент при виконанні програми практичних занять становить 100 балів.

Приклади вирішення задач наведені у літературі [6, С.6-218, 7, С.4-125].

Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку

Задача 1. Складіть баланс на основі наступних даних:

Статті балансу	Сума, грн.
Залишок товарів	206000
Дебіторська заборгованість покупців	40000
Обладнання бюро	25000
Земельні ділянки та будівлі	270000
Заборгованість за товари отриманими	1250000
Векселі одержані	40000
Залишок готівки в касі	14000
Заборгованість за податками	150000
Залишок коштів на чековому рахунку	10000
Цінні папери	7000
Товари	6000
Кредит банку	49000
Машини і обладнання	300000
Статутний капітал	726000
Готова продукція	3000

Задача 2. Внесіть зміни в баланс (див. попередню задачу) на основі наступних господарських операцій:

Господарська операція	Сума,
1. Продана готова продукція з відстроченням терміну оплати	5000
2. Куплено за готівку новий інженерний калькулятор	400
3. Здійснена оплата одержаного векселя через рахунок в банку	2400
4. Продані цінні папери з зарахуванням виручки на рахунок у банку	4000
5. Облікова вартість цінних паперів	3600
6. Продаж товарів під вексель (сума з ПДВ)	3800
7. Собівартість проданого товару	3000
б. Куплена за готівку сировина (сума з ПДВ)	7000

Тема 2. Метод бухгалтерського обліку

Задача 1. Проставте шифри рахунків, на яких обліковуються такі засоби та джерела їх утворення:

1. акції інших підприємств;
2. пачка паперу для друку;
3. земельна ділянка;
4. корова;
5. новонароджене теля;
6. товар;
7. брусок туалетного мила;
8. заборгованість працівникам із заробітної плати;
9. дебіторська заборгованість за податками;
10. поточна заборгованість за довгостроковим кредитом банку.

Задача 2. Зробіть бухгалтерські проводки по таких господарських операціях:

Господарська операція	Сума	Дебет	Кредит
Здано гроші із каси на поточний рахунок у банку	8000		
Перераховані гроші з поточного рахунку в банку на погашення зобов'язання постачальнику	7500		
Оплата покупцем вимоги через поточний рахунок	3200		

Зняття готівки з рахунку в банку для виплати зарплати	1500		
Отримано короткостроковий кредит банку	20000		
Видано працівникам зарплату	10000		
Перераховано в бюджет податок на додану вартість	3000		
Перераховано заборгованість Пенсійному фонду	3200		
Списані на виробництво матеріали	1800		

Задача 3. На основі наведених даних складіть початковий баланс та визначте рахунки, за якими обліковуються статті балансу.

Залишки на рахунках:

Статті, що обліковуються	Сума, грн.
Каса	22100
Векселі отримані	12900
Кошти на чековій книжці	11800
Незавершене виробництво	30000
Сировина	3000
Зобов'язання за послугами отриманими	62000
Довгостроковий кредит банку	45000
Поточний рахунок у банку	1200
Заборгованість покупців за поставлену готову продукцію	65000
Статутний капітал	20000
Заборгованість бюджету з ПДВ	3000
Заборгованість Пенсійному фонду	12000
Заборгованість працівникам по зарплаті	4000

Тема 3. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання

Задача 1. Опишіть вплив наступних господарських операцій на баланс:

- а) сплачено продавцю аванс за сировину з поточного рахунку в банку 850 грн.;
- б) отримано від покупця безготівкові кошти як аванс за товар 2300 грн.
- в) отримана від продавця сировина без попередньої оплати на суму 2300 грн.;
- г) сплачений податок на прибуток 500 грн.

Задача 2. Підприємство по основному виробництву за звітний місяць мало такі витрати:

1. Витрачені матеріали	150000
2. Нарахована заробітна плата	400000
3. Нарахування на заробітну плату	?
4. Нарахована орендна плата за поточний місяць	3260000
5. Нарахована амортизація основних засобів	1500000
6. Розподілені загальновиробничі витрати	100000
Разом	?

Незавершене виробництво, тис. грн

Стаття	на початок місяця	на кінець місяця
Матеріали	2000	3000
Напівфабрикати	-	2000
Зарплата	1800	3200
Соціальне страхування	?	?
Разом	?	?

Зробити бухгалтерські проводки, визначити собівартість оприбуткованої готової продукції.

Задача 3. Підприємство витратило на представницькі цілі з метою реклами власної продукції наступні суми: готельне обслуговування запрошених - 750 грн.; транспортне обслуговування запрошених сторонньою організацією - 1200 грн.; проведення офіційного прийому у ресторані - 1400 грн., харчування запрошених - 360 грн.; екскурсійне обслуговування - 600 грн. Всі суми, за винятком екскурсійного обслуговування включають ПДВ.

Оподатковуваний прибуток підприємства за попередній рік -150 тис. грн..

Зробити необхідні бухгалтерські проводки та податкові розрахунки.

Задача 4. Нормальна потужність підприємства за обсягом випуску товарної продукції 1 млн. грн. Загальновиробничі витрати за нормальною потужністю 200 тис. грн., з них постійні -120 тис. грн. Фактичний обсяг випуску товарної продукції 950 тис. грн., загальновиробничі витрати 220 тис. грн., з яких постійні склали 125 тис. грн.

Скласти довідку-розрахунок розподілу загальновиробничих витрат та бухгалтерські проводки.

Задача 5. Підприємством за поточний місяць здійснені наступні адміністративні витрати: нарахована заробітна плата -15 тис. грн., витрачено паперу - 150 грн., списані витрати на зв'язок - 400 грн., нарахована амортизація адміністративної будівлі - 700 грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 6. Підприємством за поточний місяць здійснені наступні витрати на збут: нарахована заробітна плата - 5 тис. грн., витрачено паперу - 150 грн., списані витрати на зв'язок -200 грн., нарахована амортизація по складам готової продукції -800 грн., сплачено за рекламні послуги 600 грн. з ПДВ.

Зробити бухгалтерські проводки.

Тема 4. Бухгалтерський (фінансовий) облік активів

Задача 1. Первісна вартість придбаного у грудні 200_ р. верстата 80000 грн., термін його корисної експлуатації - 5 років. Очікується, що ліквідаційна вартість верстата становитиме 5000 грн.

Розрахувати щорічну суму амортизації методом зменшення залишкової вартості. Зробити бухгалтерські проводки з придбання та нарахування амортизації за перший квартал (помісячно).

Задача 2. Підприємство отримало безкоштовно технологічне обладнання, вартість якого згідно із супровідними документами 200000 грн. Обладнання доставлене транспортною організацією за 1150 грн. з ПДВ на умовах подальшої оплати. Монтаж обладнання підприємство здійснило власними силами (нарахована заробітна плата 1200 грн. та використано матеріалів на суму 900 грн.).

Зробити необхідні бухгалтерські записи.

Задача 3. Підприємство "А" обмінює станок, що був в експлуатації на більш нову модель з доплатою коштами. Залишкова вартість станка 6 тис. грн., первісна вартість - 18 тис. грн., ринкова вартість 2 тис. грн. Ціна нового станка 15 тис. грн. без ПДВ. В результаті переговорів продавець погодився дати знижку 4 тис. грн. Старий станок підприємство, яке його одержало, передбачає модернізувати і реалізувати.

Визначити первісну вартість нового станка, відобразити операції в обліку покупця та продавця.

Задача 4. Підприємство А купує будівлю разом із землею, яка є окремим об'єктом власності, за 276 тис. грн. На момент купівлі по оцінці агенції вартість землі 150 тис. грн., будівлі -50 тис. грн.

Зробити та обґрунтувати бухгалтерські проводки.

Задача 5. Підприємство реалізувало автомобіль Мерседес за 170 тис. грн. з ПДВ. Первісна вартість автомобіля 300 тис. грн, знос - 120 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 6. Куплено основний засіб групи 3 за 30000 грн. з ПДВ. Визначений строк корисного використання засобу -6 років. Метод нарахування амортизації - прямолінійний. Засіб через три роки:

- а) продається за половину залишкової вартості;
- б) розбирається і оприбутковуються матеріали на суму 50 % залишкової вартості;

в) списується за бажанням власника.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки для всіх варіантів.

Задача 7. Підприємство прийняло рішення про створення Web-сайта, для чого уклало договір зі спеціалізованою фірмою. Вартість послуг з виготовлення – 240 грн. (у тому числі ПДВ – 40 грн.). Згідно з договором, укладеним із провайдером, підприємство щомісяця оплачує послуги з розміщення Web-сайта, вартість яких – 120 грн. (у тому числі ПДВ – 20 грн.).

Задача 8. Підприємство отримало сировину, за яку попередньо сплатило постачальнику 1400 грн. з ПДВ. Витрати на доставку сторонньою організацією склали 60 грн. з ПДВ, вантажно-розвантажувальні роботи здійснено власними силами, за які нарахована зарплата у розмірі 40 грн.

На підставі наведених даних зробити всі можливі проводки та пояснення до них.

Задача 9. Залишок цегли на складі торгового підприємства на 1 число місяця становив 50 тис. шт. облікова вартість якої 200 грн. за одну тисячу.

Протягом місяця підприємство отримало:

10 числа 20 тис. шт. цегли на суму 4,5 тис. грн.;

15 числа 30 тис. шт. цегли на суму 6,9 тис. грн.;

20 числа 50 тис. шт. цегли на суму 12,0 тис. грн.;

25 числа реалізовано 75 тис. шт. цегли на суму 22,5 тис. грн. з ПДВ.

Оплату за товар отримано після його відвантаження.

Зробити бухгалтерські проводки та визначити фінансовий результат при застосуванні різних методів оцінки запасів при вибутті: ФІФО, середньозваженої собівартості. Пояснити, за яких умов доцільним є застосування кожного з цих методів.

Задача 10. Підприємство безкоштовно отримало сировину на суму 3000 грн.

Відобразити операцію в бухгалтерському обліку та вказати на первинні документи, які необхідно оформити для підтвердження бухгалтерських проводок.

Задача 11. Підприємство на протязі місяця списало на витрати основної діяльності матеріали за обліковими цінами на суму 20000 грн. У кінці місяця вартість списаних матеріалів доведена до собівартості, яка склала 19500 грн.

Зробити проводки.

Задача 12. Підзвітною особою закуплена пачка паперу, яка здана на склад, а зі складу виписана в бухгалтерію для комп'ютерного друку бухгалтерських документів. Ціна купівлі паперу - 36 грн. з ПДВ.

Зробіть необхідні бухгалтерські проводки.

Тема 5. Облік грошових коштів підприємства

Задача 1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції за поточним рахунком підприємства, та вказати документи, які підтверджують вказану операцію. Заповнити платіжне доручення та заяву на переказ готівки з усіма обов'язковими реквізитами, які задаються самостійно.

№ опер.	Зміст операції	Сума, грн.
1.	Зараховані на рахунок грошові кошти, які внесені в касу банку для формування статутного капіталу від засновника - фізичної особи	3095,00
2.	Списана з рахунку сума сплати за відкриття банківського рахунку	60,00
3.	Сплачено підприємству „Продконтракт” за отримане обладнання	15400,00
4.	Зараховано попередню оплату за оренду приміщення, що внесена від орендаря в касу підприємства	3000,00
5.	Отриманий кредит банку	50000,00
6.	Видано з поточного рахунку по чеку грошові кошти в касу для господарських витрат та відрядження	1200,00
7.	Отримана сплата від ТОВ „Продторг” за реалізовані продтовари	12000,00
8.	Видано з поточного рахунку по чеку грошові кошти на виплату заробітної плати	8500,00
9.	Перераховані платежі Пенсійному фонду та фондам соціального страхування	4505,00
10.	Зарахована на рахунок виручка, яка отримана від продажу товарів у роздрібній торгівлі	5600,00
11.	Перераховано постачальнику за матеріали, які були отримані у попередньому місяці	3600,00
12.	Перераховано до бюджету податок на додану вартість за попередній місяць	4000,00

Задача 2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, які наведені у таблиці, та вказати документи, підтверджуючі вказану операцію. Заповнити видатковий касовий ордер та прибутковий касовий ордер з усіма обов'язковими реквізитами, які задаються самостійно.

№ опер.	Зміст операції	Сума, грн.
1.	Надійшли грошові кошти в касу від покупців	4500,00
2.	Видані кошти з каси під звіт на закупівлю канцтоварів	600,00
3.	Здано готівкові кошти на поточний рахунок в банк	3200,00
4.	Повернено невикористану підзвітну суму в касу	150,00
5.	Отримано кошти від засновника як внесок до статутного капіталу в касу підприємства	3095,00
6.	Сплачено готівкою по заборгованості перед постачальником	1200,00
7.	Кошти з каси здані в банк	4500,00
8.	Отримано з поточного рахунку кошти на виплату заробітної плати	8500,00
9.	Виплачена заробітна плата працівникам з каси підприємства	8500,00
10.	Отримано в касу виручку від роздрібно торгівлі	5600,00

11.	Відшкодовано винною особою матеріальні збитки в результаті нестач і втрат матеріальних цінностей сплатою грошових коштів в касу	783,00
12.	Виплачені дивіденди засновникам з каси	1350,00

Задача 3. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції за поточним рахунком підприємства, та вказати документи, підтверджуючі вказану операцію. Заповнити платіжне доручення та заяву на переказ готівки з усіма обов'язковими реквізитами, які задаються самостійно.

№ опер.	Зміст операції	Сума, грн.
1.	Отримано від покупця за реалізацію готової продукції	40000,00
2.	Зараховано короткострокову позику банку	100000,00
3.	Видано з поточного рахунку по чеку грошові кошти в касу для господарських витрат	3250,00
4.	Перераховано бюджету податок з доходів фізичних осіб	3800,00
5.	Сплачено управлінню Держказначейства за отримання ліцензії	2900,00
6.	Внесено готівку з каси	450,00
7.	Проведено попередню оплату за транспортні послуги	1250,00
8.	Перераховано за матеріали за умови попередньої оплати	18200,00
9.	Сплачено за обладнання, яке отримано раніше	25420,00
10.	Перераховано до бюджету комунальний податок	72,00
11.	Перераховані грошові кошти для придбання валюти	10000,00
12.	Перераховано банку за проведення платіжних документів	325,00

Задача 4. Відобразити в бухгалтерському обліку витрати, пов'язані з відрядження в межах України. За наступними даними:

Місто відрядження	Луцьк
Мета відрядження	Отримання та відвантаження ТМЦ
Дата та час виїзду	08.07.20__ р. о 23 год. 55 хв.
Дата та час приїзду	13.07.20__ р. о 19 год. 00 хв.
Вартість проїзду в обидві сторони з урахуванням постільних речей	186 грн.
Вартість проживання в готелі за 4 дні з одноразовим харчуванням	360 грн.
Добові	Визначити
Усього витрат на відрядження	

Витрати на службове відрядження списати на адміністративні витрат підприємства.

Ситуація 1. Перша подія – видача авансу в сумі 850 грн.

Ситуація 2. Перша подія – поїздка працівника у відрядження.

Ситуація 3. Перша подія – видача авансу в сумі 700 грн.

Відобразити в обліку господарську операцію за трьома ситуаціями. Заповнити посвідчення про відрядження та авансовий звіт з усіма обов'язковими реквізитами, які задаються самостійно.

Задача 5. Підзвітною особою ТОВ "Світанок" менеджером Кальніченко Іваном Степановичем 20.05.20__ р. було отримано з каси підприємства грошові кошти в сумі 1200 грн. під звіт на відрядження для закупівлі деталей для виробничого обладнання на підприємстві ТОВ "Промтехніка", м. Донецьк. Цього ж числа підзвітна особа виїхала у відрядження і придбала необхідні деталі на суму 720 грн., в т.ч. ПДВ 120 грн., витрати на відрядження (вартість залізничних квитків, рахунки готелю) склали 360 грн., в т.ч. ПДВ 60 грн. 22.05.20__ р. менеджер повернувся з відрядження і цього ж числа деталі було оприбутковано на склад підприємства, а підзвітною особою було складено звіт та надлишок грошових коштів повернено в касу.

На підставі наведених господарських операцій скласти бухгалтерські проводки та заповнити первинні документи: прибутковий та видатковий касовий ордери, звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, посвідчення про відрядження з усіма обов'язковими реквізитами, які задаються самостійно.

Задача 6. Підприємство „Світанок” 15.02.20__ р. реалізувало продукцію на суму 30000 грн. При цьому отримало готівку за реалізовану продукцію у сумі 5000 грн. На підставі додаткової угоди до договору купівлі-продажу Покупець продукції виписує простий вексель на суму боргу. Термін погашення векселя – 6 місяців з дати виписування векселя. Після закінчення зазначеного терміну вексель погашається шляхом перерахування грошових коштів Покупцем продукції на банківський рахунок Підприємства „Світанок”.

Відобразити в обліку господарські операції для підприємства Покупця і Продавця. Заповнити податкову накладну та рахунок-фактуру з усіма обов'язковими реквізитами, які задаються самостійно.

Задача 7. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції які наведені у таблиці, та вказати документи, підтверджуючі вказану операцію. Заповнити прибутковий ордер та картку складського обліку запасів.

№ опер.	Зміст операції	Сума, грн.
1.	Перераховано постачальнику передоплату за запаси	12000,00
2.	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ у складі суми передоплати за матеріали	2000,00
3.	Перераховано передоплату за транспортні послуги	540,00
4.	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ у складі суми передоплати за транспортні послуги	90,00
5.	Оприбутковано придбані матеріали	10000,00
6.	Списано раніше відображену суму податкового кредиту з ПДВ при оприбуткуванні матеріалів	2000,00
7.	Включено до первісної вартості запасів вартість транспортних послуг	450,00
8.	Списано раніше відображену суму податкового кредиту з ПДВ у	

	вартості транспортних послуг	90,00
9.	Проведено залік заборгованостей у частині придбаних матеріалів	12000,00
10.	Проведено залік заборгованостей у частині отриманих транспортних послуг	540,00

Тема 6. Облік розрахунків

Задача 1. Підприємство отримало від постачальника будівельні матеріали на суму 24000 грн., в т.ч. ПДВ. Матеріали доставлені на підприємство транспортною організацією, що надала послуги на суму 1500 грн. (в т.ч. ПДВ). Проведена оплата матеріалів та транспортних послуг після виконання замовлення.

Відобразити вказані операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 2. Підприємство отримало від постачальника будівельні матеріали на суму 24000 грн., в т.ч. ПДВ. Матеріали доставлені на підприємство транспортною організацією, що надала послуги на суму 1500 грн. (в т.ч. ПДВ). Проведена попередня оплата транспортних послуг. Постачальнику матеріалів видано вексель.

Відобразити вказані операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Як у балансі відобразити вказану ситуацію?

Тема 7. Облік праці та її оплати та поточних зобов'язань

Задача 1. Середня заробітна плата робітника для розрахунку за листком непрацездатності становить 115,90 грн. Робітник хворів 1 по 14 червня 2013 р. За решту робочих днів робітникові нарахована заробітна плата у сумі 2550 грн.

Відобразити нарахування заробітної плати, за листком непрацездатності та утримання із заробітної плати на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 2. Працівнику, який звільняється виплачується заробітна плата – 700 грн., компенсація за невикористану відпустку – 600 грн., вихідна допомога – 550 грн.

Відобразити вказані операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 3. За січень 2014 р. працівникові нарахована заробітна плата у сумі 4300 грн. Провести нарахування та утримання із заробітної плати.

Відобразити вказані операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 4. Виконайте утримання ЄСВ за такими даними:

№ з/п	ПІБ	Посада	Нараховано		ЄСВ	НДФЛ
			Всього	У т. ч. лікарняні		
1	Гороховець Є.В.	Директор	10500	–		

2	Рантушна Л.В.	Головний майстер	7200	1300		
3	Суворов П.Ю.	Водій транспортног о цеху	4500	1200		
4	Сахно Д.Д.	Продавець	3500	–		
5	Мовчан Л.В.	Головний менеджер	6000	–		

Тема 8. Облік пасивів

Задача 1. Підприємство виступило одним із засновників товариства з обмеженою відповідальністю. У відповідності з засновницькими документами воно вносить в статутний капітал ТОВ сировину, закупівельна вартість якої з ПДВ 12 тис. грн. та грошові кошти у сумі 5 тис. грн. Частка у статутному капіталі ТОВ складає 60 %.

Зробити бухгалтерські проводки з придбання сировини та передачі сировини і коштів у статутний капітал ТОВ. Вказати первинні документи, які необхідні для відображення господарських операцій у обліку.

Задача 2. Підприємство раніше викупило 1500 власних акцій (номінальна вартість однієї акції - 20 грн.) за загальну суму 36000 грн. 600 акцій анульовано, 400 продано за номіналом і 500 акцій по 18 грн. за одну.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 3. З ТОВ виходить учасник, частка якого в статутному капіталі 20 %. Його доля викупується іншим учасником. Зареєстрований і сплачений статутний капітал у розмірі 100 тис. грн. Резервний капітал на початок звітнього року 25 тис. грн., нерозподілений прибуток минулих років - 60 тис. грн..

Зробити бухгалтерські проводки. Вказати на первинні документи, які необхідні для відображення господарських операцій.

Задача 4. За даними податкової декларації нарахований податок на прибуток у сумі 100 тис. грн., а фінансовий результат до оподаткування склав 300 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки та вказати на первинні документи, які необхідні на їх здійснення.

Задача 5. Підприємство отримало короткостроковий кредит у сумі 200000 грн. терміном на 6 місяців. Відсотки за кредит становлять 18% річних. Відсотки нараховуються щомісячно на залишок коштів і підлягають сплаті в останній робочий день місяця. Через 2 місяці після отримання кредиту підприємство достроково погасило 60000 грн.

Відобразити вказані операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 6. Підприємству відкрито овердрафт з лімітом 120000 грн. За звітний місяць відсотків за овердрафтом нараховано у сумі 2200 грн. На кінець звітнього періоду кредитове сальдо поточного рахунку підприємства становило 75300 грн.

Відобразити вказані операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Як у балансі відобразити вказану ситуацію?

Задача 7. Підприємство отримало у банку кредит у сумі 10 тис. грн. під заставу автомобіля, первісна вартість якого 60 тис. грн., знос - 15 тис. грн. Через півроку повернено кредит та відсотки у сумі 1,0 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 8. 5 січня 2006 року підприємство одержало в банку кредит 200 000 грн. на 5 років під 35% річних. Погашення заборгованості перед банком здійснюється 31 грудня кожного року однаковими сумами.

Розмір щорічного платежу становить 90 909 грн.

Розподіл боргу

Період	Залишок заборгованості перед банком на початок року	Сума річного платежу	У тому числі		Залишок заборгованості перед банком на кінець року
			Сума відсотків за рік, грн.	Сума основного боргу, грн.	
1	2	3	4	5	6
Разом					

Тема 9. Облік фінансових результатів

Задача 1. За січень 2014 р. підприємство відвантажило продукцію на суму 120000 грн., в т.ч. ПДВ. Собівартість реалізованої продукції становить 61600 грн. Витрати на збут склали 8500 грн., адміністративні витрати – 15000 грн. Визначити фінансовий результат за січень 2008 р.

Відобразити вказані операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 2. Необхідно:

- скласти журнал реєстрації господарських операцій підприємства, вказати первинні документи;
- визначити необхідні суми.

Реєстр господарських операцій ТОВ "Вікінг" за I квартал 20 р.

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	Відображено дохід від реалізації продукції	18 000
2	Нараховано податкові зобов'язання по ПДВ	?
3	Відображено виробничу собівартість реалізованої готової продукції	6500
4	Відображено дохід від реалізації виробничих запасів	1000
5	Нараховано податкові зобов'язання по ПДВ	?
6	Нараховано заробітну плату адмінперсоналу	640
7	Проведено відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством	?
8	Відображено балансову вартість реалізованих виробничих запасів	750
9	Нараховано банком відсотки за користування грошовими коштами підприємства	300

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
10	Нараховано відсотки за короткострокову позику банку	1200
11	Відображено дохід від реалізації об'єкту основних засобів	5400
12	Нараховано податкове зобов'язання по ПДВ	?
13	Списано знос реалізованого об'єкту	2400
14	Відображено залишкову вартість реалізованого об'єкту	?
15	Віднесено дохід від реалізації на фінансовий результат	?
16	Віднесено собівартість реалізованої готової продукції на фінансовий результат	?
17	Віднесено на фінансовий результат інший операційний дохід	?
18	Віднесено на фінансовий результат адміністративні витрати	?
19	Віднесено на фінансовий результат інші витрати від операційної діяльності	?
20	Інші фінансові доходи віднесено на фінансові результати	?
21	Списано на фінансовий результат фінансові витрати	?
22	Віднесено інші доходи на фінансовий результат	?
23	Списано інші витрати на фінансовий результат	?
24	Нараховано податок на прибуток за даними бухгалтерського обліку	?
25	Віднесено суму податку на прибуток на фінансовий результат	?
26	Відображено суму нерозподіленого прибутку підприємства	?

Задача 3. Підприємство “Мрія” надає консалтингові послуги.

01.03.20__ р. одержано авансовий платіж за доставку надані послуги на суму 10 000 грн, ПДВ – 2000 грн. 31.03.20__ р. акт виконаних робіт не підписаний, але підприємством визнано витрати за березень:

- нарахована заробітна плата – 1000 грн;
- відрахування на обов'язкове соціальне страхування – (визначити);
- списані витрати на навчання працівників на підставі первинних документів – 600 грн;
- списані витрати на отримані інформаційно-консультаційні послуги – 4000 грн.

Визначити фінансовий результат за березень та скласти відповідні бухгалтерські записи.

Задача 4. Визначити фінансовий результат діяльності підприємства за звітний період на підставі господарських операцій:

№ з/п	Зміст операцій	Сума, грн
1	Реалізовано товару на суму 2 400 000 грн (у т. ч. ПДВ), собівартість якого 1 500 000 грн	
2	Реалізовані:	
	а) матеріали (собівартість 400 000 грн), ціна реалізації – 600 000 грн, у т. ч. ПДВ б) основні засоби (первісна вартість – 600 000 грн, знос – 100 000 грн, ціна реалізації – 700000 грн, у т. ч. ПДВ)	

№ з/п	Зміст операцій	Сума, грн
3	Надані послуги (ціна – 3 200 000 грн, у т.ч. ПДВ, собівартість – 2 600 000 грн)	
4	Виявлені прибутки минулих років – 3000 грн (помилка у розрахунку амортизації)	
5	Виявлено при проведенні інвентаризації: а) недостача будівельних матеріалів понад межі природних витрат – 303 000 грн б) часткова втрата вартості товарів – 200 000 грн	
6	Отримані повідомлення про нарахування дивідендів від фінансових інвестицій – 920 грн	
7	Нарахована матеріальна допомога управлінському персоналу – 1000 грн	
8	Нарахована й сплачена сума за участь у семінарі – 500 грн	
9	Нараховані штрафи та пені за несвоєчасну сплату Пенсійному фонду – 250 грн	
10	Нараховані банком: а) плата за обслуговування – 3520 грн б) відсотки за кредит – 600 грн	
11	Повернений товар від покупців на суму 80 000 грн, собівартість якого 25 000 грн	
12	Нарахований податок на прибуток згідно з даними податкового обліку (визначити)	

Тема 10. Бухгалтерська звітність як основа прийняття управлінських рішень

Задача 1. На підприємстві «Форсаж» на 1.01.20 14 р. були наступні залишки на рахунках бухгалтерського обліку в грн.:

- 1) основні засоби – 15000;
- 2) статутний капітал – 1000;
- 3) заборгованість банку за кредит – 14000;
- 4) готова продукція – 520;
- 5) розрахунки з іншими кредиторами – 2295;
- 6) грошові кошти в касі – 130;
- 7) грошові кошти на поточному рахунку – 1145;
- 8) розрахунки з оплати праці – 750;
- 9) дебіторська заборгованість – 1250.

Впродовж місяця було проведено наступні господарські операції в грн.:

- 1) отримані грошові кошти в касу з поточного рахунку – 872;
- 2) виплачена заробітна плата – 750;
- 3) продана готова продукція – 520;
- 4) розрахувався покупець (на рахунок) – 520;
- 5) погашена дебіторська заборгованість в касу – 1250;
- 6) оплата кредиту банку з рахунку – 700;
- 7) частково погашена кредиторська заборгованість з каси – 1295.

Завдання: скласти бухгалтерські проведення та відкрити рахунки;
скласти баланс підприємства на 1.01.2014 р. та на 31.01.2014 р.

Тема 11. Аудит як форма контролю фінансово-господарської діяльності

Завдання 1

Скласти таблицю трактування поняття "аудит" з різних літературних джерел за таким зразком:

№ пор.	Джерело інформації	Визначення поняття
1	Додж Р. Краткое руководство по стандартам и нормам аудита. -М.: Финансы и статистика, 1992. - С. 28	Независимая проверка и выражение мнения о финансовой отчетности предприятия

Завдання 2

Скласти таблицю трактування поняття "об'єкт аудиту" з різних літературних джерел (за аналогією із завданням 2).

Завдання 3

Уявіть, що Ви берете участь у конкурсі на заміщення вакантної посади директора аудиторської фірми. Обов'язковою умовою конкурсу є раціональний поділ обов'язків між працівниками фірми, за штатним розписом якої працюють:

- консультант з організації і методології бухгалтерського обліку;
- консультант з питань податкового законодавства;
- консультант із зовнішньоекономічної діяльності;
- юрисконсульт;
- секретар-референт.

Розробіть необхідні посадові Інструкції.

Тема 12. Виникнення і розвиток аудиту Завдання 1

Підготуйте такі теми-презентації:

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності і їх застосування в Україні.
2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, їх структура і зміст.
3. Міжнародні стандарти аудиту і їх застосування в Україні.
4. Кодекс етики професійних бухгалтерів і аудиторів.
5. Основні принципи аудиту, їх характеристика.
6. Закон України "Про аудиторську діяльність", його генезис і основні положення.
7. Нормативно-законодавчі акти міністерств і відомств, що стосуються проведення аудиту в Україні.

8. Порівняльний аналіз правового регулювання аудиту в Україні та в інших країнах.
9. Міжнародні аудиторські організації, їх мета, завдання, результати діяльності.
10. Аудиторська палата України, її основні завдання, структура і
11. правовий статус. її. Спілка аудиторів України та Інші професійні організації бухгалтерів і аудиторів, їх правовий статус і основні завдання.
12. Юридичний статус нормативних документів Аудиторської палати України і Спілки аудиторів України.
13. Корпоративне регулювання проведення аудиту в міжнародних і вітчизняних аудиторських організаціях.

Тема 13. Інформаційні ресурси обліку і аудиту

Ситуація 1

Аудитор Нечипоренко В.В. підготував висновок, в якому вказав на обмеження обсягу аудиту з вини замовника - ТОВ "Промінь".

Замовник відмовився прийняти такий висновок. Необхідно:

1. Визначити, яким чином можна запобігти такій конфліктній ситуації.
2. Вказати, на якій (чи яких) стадії проведення аудиту можна розв'язати подібні конфлікти.

Ситуація 2

Бухгалтер аудиторської фірми Семініжка С.С. зробила розрахунок щомісячних витрат за статтями:

- заробітна плата;
- орендна плата;
- абонентна плата за телефон;
- електроенергія.

Щотижневий робочий час для 1 працівника - 35 год. Необхідно:

Допомогти бухгалтеру зробити розрахунок щомісячних витрат фірми згідно з чинним законодавством.

Ситуація 3

У результаті проведення комплексного аудиту ВАТ "Мрії майбутнього" аудиторською фірмою "Сфінкс" складено безумовно негативний висновок, з чим незгодний замовник. ВАТ "Мрії майбутнього" склало 2 листи, в яких зазначено, що результати аудиту вплинуть на майбутню вартість акцій, а також що таку аудиторську фірму необхідно позбавити ліцензії. Листи відправлено до Аудиторської палати України та Міністерства юстиції України. Необхідно:

1. Оцінити наведену ситуацію згідно з чинним законодавством.
2. Обґрунтувати свою відповідь.

Тема 14. Правове регулювання аудиту

Підготуйте такі теми-презентації:

1. Сертифікат аудитора, його правовий статус і порядок отримання.
2. Підвищення кваліфікації аудитора, підтвердження та продовження дії сертифікату.
3. Порядок припинення дії сертифіката, позбавлення прав займатися аудиторською діяльністю.
4. Порядок створення аудиторської фірми, основні законодавчі вимоги.
5. Обмеження видів діяльності аудиторів і аудиторських фірм.
6. Законодавчі вимоги щодо обов'язкового аудиту підприємств і організацій.
7. Контроль за якістю аудиторських послуг.
8. Юридична відповідальність аудитора за якість своїх послуг.
9. Реклама аудиторських послуг в Україні.
10. Аудиторська перевірка та супутні послуги, їх характеристика та порівняльний аналіз.
11. Процедура вибору замовника аудиторських послуг, листування з ним.
12. Загальні умови проведення аудиту та надання інших аудиторських послуг.
13. Договір на проведення аудиту, його основні положення.
14. Основні етапи процесу аудиту, їх характеристика.

Тема 15. Планування аудиту

Ситуація 1

До аудиторської фірми "Альфа" у березні 2006 року звернулось керівництво ТОВ "Іванченко та сини" з проханням провести аудит фінансової звітності за 2007 р. У листі-зверненні зазначено, що підприємство функціонує на вітчизняному ринку з 2000 року. Аудит проводився тричі Податковою адміністрацією, однак значних порушень виявлено не було. Незалежний аудит проводився аудиторською фірмою "Нота бене" у квітні 2005 року. Жодної іншої корисної інформації лист не містив. Необхідно:

1. Скласти анкету опитування аудиторської фірми "Нота бене".
2. Скласти лист-згоду або лист-незгоду для подальшого співробітництва "Альфа" та "Іванченко і сини".
3. Скласти перелік питань, що необхідно задати потенційному клієнтові.

Ситуація 2

ЗАТ "Олімпік" 25 січня 2007 р. уклало договір з аудиторською фірмою "АФЕР" про проведення аудиту з 19 по 26 лютого 2007 р. На

вимогу керівництва "Олімпік" аудиторською фірмою представлено сертифікат аудитора на ім'я Романа Івановича Ентіна (датованого 14.01.03 р.). Згідно з договором на проведення аудиту ЗАТ "Олімпік" зробило попередню оплату за аудит.

Під час проведення аудиту фірма "АФЕР" почала доводити керівництву "Олімпік" необхідність сторонньої експертизи. У відповідь керівництвом підприємства зазначено, що така ситуація не обумовлена умовами договору, і підприємство не збирається витратити зайві кошти на експертизу, в необхідності якої воно не впевнено, і було запропоновано обійтись без експертизи.

Аудиторська фірма відмовилась від такого вирішення ситуації і відповіла, що не збирається псувати свій імідж, адже згідно з Національними нормативами аудиту об'єктивність є основним принципом проведення аудиту.

Конфлікт, що виник між сторонами, загострився тим, що аудиторська фірма висунула умову: або ви замовляєте експертизу, або ми інформуємо Податкову міліцію про виявлені нами порушення (за попередній рік було неправильно визначено скоригований валовий дохід і внаслідок цього недосплачено податок на прибуток у розмірі 4250 грн). Необхідно:

1. Визначити потрібні процедури аудиту.
2. Розмежувати стадії аудиту у цій ситуації.
3. Оцінити ситуацію згідно з Національними нормативами аудиту.
4. Дати критичну оцінку наведеній ситуації.

Ситуація 3

АТЗТ "Ніоба" 1 лютого 2006 р. звернулось до аудиторської фірми "Три кити" з проханням провести аудит статутного капіталу, починаючи з моменту реєстрації підприємства (1 вересня 2002 р.). Аудит бажано було провести в перших числах березня 2006 р. На переддоговірній стадії аудитором Петренко М.М. виявлено, що на підприємстві з грудня 2003 р. функціонує відділ внутрішньої ревізії у складі 3 осіб. Фінансові санкції до підприємства з боку державних перевіряючих органів жодного разу не застосовувались. Примітка, Аудиторська фірма "Три кити" нараховує 9 осіб (6 штатних і 3 позаштатних працівники). За домовленістю аудит буде проведений з 5 січня по 9 березня 2006 р. Троє працівників (Мирний П.П., Соловей К.К., Сидоренко М.М.) зайняті на іншій перевірці і звільняться 7 березня. Необхідно;

1. Скласти план проведення аудиту.
2. Скласти програму проведення аудиту.
3. Визначити процедури аудиторської перевірки.

4. Необхідно скласти договір на проведення аудиту статутного капіталу.

Ситуація 4

ТОВ "Арахна" 2 січня 2006 р. звернулось до аудиторської фірми "Три кити" для проведення комплексної аудиторської перевірки за 2006 - 2007 рр. (необхідно провести перевірку на початку лютого). На переддоговірній стадії аудитором Петренко М.М. виявлено таке:

- ТОВ "Арахна" функціонує на ринку м. Одеси з травня 2001 р.;
- внутрішній контроль (крім інвентаризацій) відсутній;
- фінансові санкції до підприємства з боку державних перевіряючих органів жодного разу не застосовувались.

Необхідно:

1. Скласти план проведення аудиту.
2. Скласти програму проведення аудиту.
3. Розмежувати стадії аудиту.
4. Скласти договір на проведення аудиту.

Примітка. Аудиторська фірма "Три кити" нараховує 9 осіб (6 штатних і 3 позаштатних працівники). Троє працівників (Мирний П.П., Соловей К.К., Сидоренко М.М.) зайняті на іншій перевірці і звільняться 7 лютого, а двоє (Бойко О.О. і Кравчук Г.Г.) з 8 лютого здійснюватимуть іншу перевірку.

Ситуація 5

ТОВ "Аполон та Артеміда" 18 грудня 2007 р. звернулось до аудиторської фірми "Три кити" з проханням провести аудиторську перевірку за 2006 р. (якомога раніше). На переддоговірній стадії аудитором Петренко М.М. виявлено таке:

- ТОВ "Аполон та Артеміда" функціонує на ринку м. Одеси з квітня 2002 р.;
- зовнішня перевірка з боку Податкової адміністрації проводилась 4 рази (2 рази планова і 2 рази раптова). В результаті однієї раптової перевірки виявлено недоїмку з податку на прибуток в розмірі 1140 грн і, відповідно, фінансових санкцій на суму 2900 грн;
- незалежний зовнішній аудит проводився аудиторською фірмою "Ірина" у грудні 2004 р. і жодних порушень чинного

законодавства
виявлено не було;

- на запитання аудитора Петренка М.М. про причину припинення співпраці із фірмою "Ірина" була дана відповідь про те, що "Аполон і Артеміда" шукають кращих фахівців

Примітка, Аудиторська фірма "Три кити" нараховує 9 осіб (6 штатних та 3 позаштатних працівники). За домовленістю аудит буде проведений з 29 січня по 7 лютого 2006 р. Троє працівників (Мирний П.П., Соловей К.К., Сидоренко М.М.) зайняті на іншій перевірці і звільняться 1 лютого, а двоє (Бойко О.О. і Кравчук Г.Г.) з

3 лютого здійснюватимуть іншу перевірку.

1. Необхідно:
2. Скласти план і програму проведення аудиту.
3. Визначити стадії та процедури проведення аудиту.
4. Скласти договір на проведення аудиту фінансово-господарської діяльності.
5. Дати критичну оцінку наведеній ситуації.

Ситуація 6

ВАТ "Кентавр" 8 лютого 2008 р. звернулось до аудиторської фірми "Три кити" з проханням провести аудит грошових коштів підприємства за 2007 р. За домовленістю аудит буде проведено з 2 по 6 квітня 2008 р. На переддоговірній стадії аудитором Петренко М.М. виявлено, що на підприємстві з січня 2006 р. функціонує відділ внутрішньої ревізії у складі двох осіб. Фінансові санкції до підприємства з боку державних перевіряючих органів застосовувались один раз, у травні 2006 р. (було виявлено недоїмка за 2005 р. у розмірі 560 грн). Адміністративний штраф і пеня, розраховані податковою Інспекцією, були одразу сплачені.

Примітка. Аудиторська фірма "Три кити" нараховує 9 осіб (6 штатних і 3 позаштатних працівники). Двоє працівників (Мирний П.П., Соловей К.К.) зайняті на іншій перевірці і звільняться 4 квітня, а двоє (Бойко О.О. і Кравчук Г.Г.) 2 квітня здійснюватимуть іншу перевірку.

Необхідно:

1. Скласти план проведення аудиту.
2. Скласти програму проведення аудиту.
3. Визначити процедури одержання аудиторських свідчень.
4. Скласти договір на проведення комплексного аудиту фінансово-господарської діяльності.
5. Дати критичну оцінку наведеній ситуації.

Тема 16. Система внутрішнього контролю на підприємстві

Ситуація 1

Під час проведення аудиторської перевірки торговельного підприємства ТОВ "Сяйво" аудитор Шестак М.М. звернув увагу, що щомісяця спостерігаються незначні відхилення по сумках інкасаторів (недовкладення або перевкладення), у середньому на 40 грн. Виявилось, що суми недовкладень бухгалтер Чайка К.К. відносила не за рахунок матеріально відповідальних осіб, а за рахунок прибутку, що залишався у розпорядженні підприємства. Надлишки готівки оприбутковувались за чинним Порядком ведення касових операцій в Україні (Постанова НБУ № 77) та Положенням про інвентаризацію № 69. Свої дії бухгалтер і керівник підприємства пояснили тим, що зарплата працівників невелика, і якщо з них стягувати навіть такі незначні нестачі, вони звільняться з роботи. Нових людей на ці посади знайти буде важко.

Необхідно:

1. Визначити, чи задовольняє вимогам чинного законодавства система внутрішнього контролю на ТОВ "Сяйво".
2. Визначити ефективність внутрішнього контролю на підприємстві. Обґрунтуйте вашу думку.
3. Розробити пропозиції з удосконалення системи внутрішнього контролю.
4. Дати власну критичну оцінку наведеній ситуації.

Ситуація 2

Під час ознайомлення з актом перевірки ЗАТ "Зоря" з боку ДПА аудитор Зінченко О.О. відмітив, що зафіксовано невчасне списання простроченої кредиторської заборгованості, що, в свою чергу, призвело до невчасного нарахування та сплати податку на прибуток. За наслідками перевірки застосовано фінансові санкції на загальну суму 520 грн. Необхідно:

1. Визначити, чи повинен аудитор ознайомитись із системою контролю розрахунків з кредиторами або ж може відразу оцінити ризик контролю на цій ділянці обліку як максимальний.
2. Які процедури внутрішнього контролю могли б застерегти такі відхилення?
3. Які тести узгодженості необхідно застосовувати під час перевірки цих операцій?

Ситуація 3

У результаті проведення аудиторської перевірки на торговельному підприємстві "Сонце" встановлено, що періодично депоновану зарплату отримують інші люди (замість робітників, яким вона призначалась).

Необхідно:

1. Визначити, які недоліки внутрішнього контролю існують на підприємстві.
2. Які заходи має передбачати система контролю для запобігання таким ситуаціям?
3. Що включає методика перевірки системи обліку розрахунків з депонентами?
4. Скласти анкету вивчення розрахунків з депонентами.

Ситуація 4

Під час проведення аудиторської перевірки на ВАТ "Шлях до раю" аудитором Лютим О.О. складено таку анкету вивчення процедур внутрішнього контролю по касі:

Питання	Відповідь
1. Чи тільки керівник дає дозвіл на видачу готівки з каси?	Так
2. Чи розподілені обов'язки з виписування касових ордерів і їх виконання (видачі - отримання готівки)?	Ні
3. Чи розподілені обов'язки з обліку касових ордерів та обліку реалізації, розрахунків із підзвітними особами?	Так
4. Чи здійснюється нумерація прибуткових і видаткових касових ордерів у встановленому порядку?	Так
5. Чи своєчасно заповнюється касова книга і подається звіт касира?	Так
6. Чи додаються до звіту касира всі необхідні документи?	Так
7. Чи здійснюється у встановленому порядку перевірка звітів касира?	Ні
8. Чи перевіряє бухгалтер дотримання суми встановленого ліміту залишку готівки в касі?	Ні
9. Чи здійснюється раптова щоквартальна інвентаризація коштів у касі?	Ні
10. Чи здійснюється перевірка своєчасності оприбуткування коштів у касі, їх внесення на розрахунковий рахунок на підставі записів у касовій книзі, чеків і виписок банків?	Так

Необхідно:

1. Оцінити стан внутрішнього контролю на ВАТ "Шлях до раю".
2. Визначити, які питання не розглянув аудитор Лютий О.О. під час розробки анкети вивчення процедур внутрішнього контролю.
3. Які, на Вашу думку, питання були зайвими у наведеній анкеті?

Тема 17. Аудиторські докази

Ситуація 1

Згідно з укладеним договором на проведення аудиту власного капіталу між ТДВ "Телемах" і аудиторською фірмою "Електра" під час аудиторської перевірки аудитори мали доступ до фінансової звітності за 2003 - 2005 рр. Перевірка проводилась 10-17 квітня 2006 р.

Аудиторській фірмі "Електра" надано баланс за 2005 р., в якому містилися такі дані:

Пасив	Код рядка	Тис. грн. на 31.12.2005 р.
1. Власний капітал		
Статутний капітал	300	1727
Пайовий капітал	310	
Додатковий вкладений капітал	320	593
Інший додатковий капітал	330	150
Резервний капітал	340	440
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	50
Неоплачений капітал	360	(200)
Вилучений капітал	370	
Усього за розділом 1	380	2760

У 2013 р. і 2014 р. на підприємстві проводилась комплексна аудиторська перевірка аудиторською фірмою "Гермес", в результаті якої надано позитивний аудиторський висновок.

У лютому 2011 р. підприємством виявлено істотну помилку у нарахуванні суми амортизації за 2010 р., внаслідок якої занижено суму чистого прибутку на 3 тис. грн. Підприємство 3 березня 2011 р. доплатило вказаний податок. Необхідно:

1. Надати висновок стосовно наведеної ситуації. Які докази для цього потрібно застосувати?
2. Визначити, яким є розмір вибірки за цю ситуацією? Наскільки він обґрунтований?

3. Визначити алгоритм зустрічних перевірок.

Ситуація 2

Аудиторська фірма "Телемах" підписала договір про проведення аудиту з АТЗТ "Флора України". Згідно з договором необхідно було з 5 по 9 березня 2006 року провести аудит повноти та своєчасності формування статутного капіталу підприємства. Вказане підприємство, що веде торговельно-закупівельну діяльність (форма власності - приватна), засноване 15 листопада 2004 р. Статутний капітал оголошено у розмірі 95 тис. грн.

Згідно з установчими документами 15.11.04 р. сплачено 28 тис. грн.

Наступні платежі зроблено в таких розмірах:

- 1 червня 2005 р. - 22 тис. грн;
- 1 вересня 2005 р. - 20 тис. грн;
- 5 жовтня 2005 р. - 5 тис. грн;
- 3 січня 2006 р. - 15 тис. грн;
- 7 лютого 2006 р. - 7 тис. грн.

У балансі підприємства за 2005 рік (на 01.01.06 р.) містяться такі дані (тис. грн):

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	28	28
Пайовий капітал	310		3,9
Додатковий вкладений капітал	320		0,06
Інший додатковий капітал	330		
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий втратами)	350		11,78
Неоплачений капітал	360	( )	( )
Вилучений капітал	370	( )	( )
Усього за розділом 1	380	28	43,74
Баланс	640	28	98,75

Необхідно:

1. Навести докази, що їх повинна надати аудиторська фірма "Телемах" при складанні аудиторського висновку?
2. Визначити, якою є вибірка за вказаною ситуацією? Наскільки вона обгрунтована?
3. Дати критичну оцінку наведеній ситуації.

Тема 18. Робочі документи аудитора

Ситуація 1

Під час проведення аудиторської перевірки на ВАТ "Троянда" аудитором Супруном А.А. вибірково перераховано нарахування доходу та утримання прибуткового податку з громадянина Іванченка І.І. В робочих документах Супруна А.А. було зазначено таке: "Перевірка правильності перерахування прибуткового податку довела, що бухгалтер Васильченко Т.Т. неправильно здійснив вказаний перерахунок". Так, щодо робітника Заньковецького М.М. були допущені істотні порушення: Перерахунок прибуткового податку (Заньковецький М.М.), грн:

Місяць	Нараховано дохід					Утримано прибутковий податок
	Оплата праці	Мат. допомога	Дивіденди	Усього	Оподаткований дохід	
Січень	236,47	250,00	30	516,47	236,47	32,75
Лютий	176,79			426,79	176,79	20,75
Березень	345,65			345,65	345,65	54,55
Квітень	120,12			120,12	120,12	12,05
Травень	84,43			84,43	84,43	6,70
Червень	345,00			345,00	345,00	54,55
Липень	98,87	100,00		198,87	198,87	25,15
Серпень	348,33			348,33	348,33	55,15
Вересень	235,00			235,00	235,00	32,55
Жовтень	235,00			235,00	235,00	32,55
Листопад	300,00			300,00	300,00	45,55
Грудень	265,45			265,65	265,45	38,55
Разом	2791,11	600	30	3421,11	2891,11	410,85

Необхідно:

1. Визначити, чи підлягає поверненню Заньковецькому М.М. прибутковий податок, неправильно утриманий у 2005 р.
2. Доповнити робочі документи Супруна А.А. даними, отриманими в результаті перевірки.

Ситуація 2

Під час проведення аудиторської перевірки на ТОВ "Трек" у квітні 2006 р. аудитором Філіппов А.А. вибірково перевірено стан обліку операцій з основними засобами на підприємстві. В результаті встановлено таке:

підприємство у січні 2010 р. придбало автомобіль "ЗАЗ", початкова вартість якого становить 20 тис. грн;

період експлуатації автомобіля - 4 роки.

Автомобіль прийнято на баланс підприємства (на підставі форми 03) з 1 січня 2004 року. Бухгалтер Степура О.О, (згідно з обліковою політикою підприємства) нараховує амортизацію за методом спадного залишку. Таким чином, на дату перевірки розрахунки у бухгалтерії такі:

Рік	Первісна вартість об'єкта	Залишкова вартість об'єкта	Річна сума амортизації	Накопичена амортизація	Залишкова вартість об'єкта на початок року
2010	20050	16000	8000	8000	8000
2011	20050	9000	4500	4500	3500
2012	20050	4000	2005	2005	2500

У робочих документах Опанасенко С.С. "Аудит амортизації основних засобів підприємства" вказано, що бухгалтер Степура О.О. неправильно нараховує амортизацію основних засобів.

Необхідно:

1. Перевірити правильність розрахунків амортизаційних відрахувань на підприємстві.
2. Скоригувати робочі документи аудитора відповідно до результатів ваших перерахунків.
3. Сформулювати мету складання аудиторських робочих документів

Ситуація 3

Під час вибіркової перевірки стану обліку операцій з основними засобами на ТОВ "Топаз" (у січні 2006 року) аудитором Самохваловим Д.Д. зазначено у робочому документі "Перевірка обліку основних засобів", що у січні 2003 р. первісно строк корисної служби комп'ютера "Пентіум-2" оцінений у 5 років. Річна норма амортизації при цьому становить 20%, яку і було враховано протягом січня 2003 р. - 2006 р., і, як пояснив бухгалтер, і в 2002 році.

Первісна вартість комп'ютера становить 10 тис. грн, ліквідаційна вартість - 1 тис. грн.

У січні 2005 р. строк корисної служби об'єкта скорочено з 5 до 4 років. У балансі підприємства на 31.12.05 р. представлено такі показники:

Залишкова вартість основних засобів	Рядок 030	4000 грн 10 000 грн
Первинна вартість основних засобів	Рядок 031	
Знос основних засобів	Рядок 032	6000 грн

Необхідно:

1. Перевірити правильність розрахунків амортизаційних відрахувань на підприємстві, використовуючи метод прискореного зменшення залишкової вартості, що застосовується на підприємстві.
2. Скоригувати робочі документи аудитора відповідно до результатів ваших перерахунків.
3. Сформулювати мету складання аудиторських робочих документів.

Ситуація 4

Під час проведення аудиторської перевірки на ВАТ "Чумацький шлях" у лютому 2006 р. аудитором Панасюком О.О. занесено до робочого документа "Аудит зобов'язань підприємства", що підприємство 5 травня 2003 р. отримало довгостроковий кредит для модернізації основних засобів підприємства на суму 100 тис. грн строком на три роки під 45% річних. У вересні 2004 р. також було отримано кредит строком на 6 місяців від АКБ "Київ" на суму 50 тис. грн під 60% річних.

Сплату відсотків ВАТу "Чумацький шлях" підприємство зобов'язалось здійснювати щороку і в травні 2006 р. повернути кредит. За 2003 р. і 2004 р. відсотки було сплачено.

Сплату відсотків АКБ "Київ" згідно з контрактом підприємство повинно здійснити двома частками - у грудні 2004 р. і у березні 2004 р. - разом із поверненням кредиту, що і було здійснено.

Ці господарські операції у балансі підприємства на 31.12.05 р. відображено бухгалтером у III розділі пасиву балансу "Довгострокові зобов'язання" (в розмірі 150 тис. грн, але без врахування відсотків). У баланс вказану суму перенесено з журналу^ордеру № 4 (рахунок 50 "Довгострокові позики"), рядок "разом".

Необхідно:

1. Перевірити правильність відображення в обліку зобов'язань підприємства.
2. Скоригувати робочі документи аудитора відповідно до результатів ваших перерахунків.
3. Сформулювати мету складання аудиторських робочих документів.

Тема 19. Аудиторські свідчення

Ситуація 1

ТОВ "Есім" у квітні 2008 р. звернулось до аудиторської фірми "Комплекс-консалтинг" з проханням дати кваліфіковану консультацію з такого приводу. У серпні 2007 р. підприємство придбало депозитний сертифікат у банку вартістю 50 тис. грн строком на 3 роки під 50% річних,

класифікувавши цю суму як довгострокові фінансові вкладення. У січні 2008 р. за ним отримано банківські проценти в сумі 25 тис. грн, а у березні банк було оголошено банкрутом.

Керівництво підприємства вважає малоімовірним, що фінансові інвестиції призведуть до економічних вигод у вигляді надходження доходів з банківських процентів у майбутньому, а номінальну вартість депозитного сертифіката буде відшкодовано. Тому у балансі підприємства за I квартал 2008 р. грошові кошти у сумі 50 тис. грн не визнавались як активи. Необхідно:

1. Надати консультацію керівництву підприємства стосовно обліку депозитного сертифіката підприємства і ситуації, що склалася.
2. Визначити, що для аудитора є доказом при складанні висновку стосовно даної ситуації.
3. Яке нормативно-правове забезпечення необхідно застосувати аудитору в цій ситуації?

Ситуація 2

Під час проведення аудиту на ТОВ "Еней" (що займається оптово-роздрібною торгівлею) з 19 по 26 лютого 2006 р. виявлено, що:

1. Сума загальної дебіторської заборгованості становить 64 230 грн, в тому числі:

- за товари, відвантажені підприємству А - 12 800 грн (договір № 13-96);
- за товари, відвантажені підприємству Б - 22 200 грн (договір № 15-97);
- за товари, відвантажені підприємству В - 11 000 грн (договір № 24-99);
- призначені судом моральні збитки (рішення від 22.09.05 р.) - 9000 грн;
- виставлена претензія магазину "Еверест" - 9 230 грн.

2. Кредиторська заборгованість у сумі 88 000 грн утворилась таким чином:

- за товари підприємству А - 40 300 грн (договір № 23-96);
- за товари підприємству Г - 34 700 грн (договір № 19-97);
- за товари підприємству Д - 13 000 грн (договір № 08-99).

3. 14 грудня 2005 р. ТОВ "Еней" і підприємство А здійснили за взаємною згодою взаємозалік боргів на суму 12 800 грн. Таким чином, залишилась кредиторська заборгованість підприємству А на суму 27 500 грн.

4. Перевірка з боку Податкової адміністрації 3-6 січня 2006 р. донарахувала ПДВ на 234 грн.

Необхідно визначити:

1. Які аудиторські докази наведе незалежний аудитор для складання аудиторського висновку?
2. Яким чином незалежний аудитор проведе вибірку і з якого питання?

Тема 20. Аудит активів

Ситуація 1

У процесі проведення аудиту аудиторською фірмою "Бельведер" 7 лютого 2006 р. у ТОВ "Едем" виявлено, що проведена станом на

01.01.05р. індексація основних засобів призвела до збільшення загальної вартості основних засобів з 120 тис. грн до 124 тис. грн. Інвентаризація основних засобів востаннє проводилась 31.10.04 р. і

03.12.05р. У результаті останньої інвентаризації було виявлено нестачу

основних засобів у розмірі 2115 грн, за результатами якої було складено акт і підписано наказ директора про зменшення вартості основних засобів (на суму 2115 грн). У балансі на 01.01.06 р. зазначено таке:

- первісна вартість -136 300 грн (рядок 030);
- знос - 12 300 грн (рядок 031);
- залишкова вартість - 121 885 грн (рядок 032).

Необхідно:

1. Сформулювати висновки щодо наведеної ситуації.
2. Проконсультувати ТОВ "Едем" стосовно ефективності використання основних засобів.
3. Роз'яснити керівництву підприємства питання відповідальності за збереження активів згідно з чинним законодавством.

Ситуація 2

Під час проведення аудиту на ТОВ "Ексім-трейд" виявлено таке Підприємство придбало 6 червня 2005 р. програмне забезпечення для бухгалтерії "Бухгалтерія 7.7" загальною вартістю 1100 грн. У технічній документації зазначено, що строк використання даної програми - 5 років. Бухгалтер відніс це програмне забезпечення до нематеріальних активів і щомісячно нараховував знос у розмірі 20 грн.

На дату проведення аудиту (4 січня 2006 р.) в інвентарних картках зазначено суми, що збігалися із статтями балансу:

- первісна вартість- 1100 грн (рядок 011);
- знос - 120 грн (рядок 012);
- залишкова вартість - 980 грн (рядок 010).

Необхідно:

1. Оцінити ефективність використання активів підприємства.
2. Визначити, чи додержувався бухгалтер чинного законодавства.
3. Скласти аудиторський висновок стосовно даної ситуації.

Тема 21. Аудит капіталу та зобов'язань

Ситуація 1

Під час проведення аудиторської перевірки в АТЗТ "Леопольд" аудиторською фірмою "Екскланс" виявлено, що у червні 2005 р. в оплату акцій надійшли активи на суму 88 тис. грн, в тому числі:

- основні засоби - 45 тис. грн;
- об'єкт незавершеного будівництва - 8 тис. грн;
- виробничі запаси - 12 500 грн;
- грошові кошти в національній валюті - 19 500 грн (з яких 500 грн.- через касу і 19 000 - на поточний рахунок).

У балансі підприємства це знайшло відображення таким чином:

Актив	Код рядка	Сума, тис. грн
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи:		
залишкова вартість	010	3 000
первісна вартість	011	5 000
знос	012	2 000
Незавершене будівництво	020	8 000
Основні засоби:		
залишкова вартість	030	45 000
первісна вартість	031	70 000
Знос	032	15 000
Усього за розділом I	080	56 000
II. Оборотні активи		
Запаси:		
виробничі запаси	100	12 500
Грошові кошти та їх еквіваленти:		
у національній валюті	230	19 500
в іноземній валюті	240	
Усього за розділом II	260	32 000
III. Витрати майбутніх періодів	270	
Баланс	280	88 000

Пасив	Код рядка	Сума, тис. грн
1. Власний капітал		
Статутний капітал	300	100 000
Усього 5а розділом I	380	100 000
V. Доходи майбутніх періодів	630	12 000
Баланс	640	88 000

Необхідно:

1. Перевірити правильність віднесення вказаних вище операцій в облікові реєстри.
2. Обрати вид аудиторського висновку і скласти аудиторський звіт.
3. Дати критичну оцінку формування власного капіталу підприємства.
4. Дати консультацію підприємству стосовно правильності формування і використання резервного капіталу підприємства.
5. Скласти методику перевірки установчих документів підприємства.

Ситуація 2

У процесі проведення аудиту аудиторською фірмою "Данко" 7 лютого 2006 р. на ТОВ "Едем" виявлено, що проведена станом на

01.01.05 р. індексація основних засобів призвела до збільшення загальної вартості основних засобів з 120 тис. грн до 124 тис. грн. Інвентаризація основних засобів востаннє проводилась 11.10.04 р. і

03.12.05 р. У результаті останньої інвентаризації виявлено нестачу основних засобів у розмірі 2115 грн, за результатами якої складено акт і підписано наказ директора про зменшення вартості основних засобів (на суму 2115 грн). У балансі на 01.01.06 р. зазначено таке:

- первісна вартість - 136 300 грн (рядок 030);
- знос - 12 300 грн (рядок 031);
- залишкова вартість- 121 885 грн (рядок032).

Необхідно:

1. Дати консультацію керівництву підприємства стосовно матеріальної відповідальності за збереження активів (згідно з чинним законодавством).
2. Скласти аудиторський висновок щодо наведеної ситуації.

Тема 22. Методика аудиту фінансової звітності

Ситуація 1

Аудиторська фірма "Експрес-консалтинг" згідно з укладеним договором повинна провести аудит фінансово-господарської діяльності ТОВ "Чумацький шлях" 19-23 лютого 2013 р. Баланс підприємства за 2012 р., який було надано аудитору, наведено нижче.

БАЛАНС на 1 січня 2013 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	12800	11440
первісна вартість	011	14000	14000
знос	012	1200	2560
Незавершене будівництво	020	21400	21400
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	45900	41850
первісна вартість	031	47000	47000
знос	032	1100	5150
Довгострокові фінансові інвестиції:			1500
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045	8420	420
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	1420	
Відстрочені податкові активи	060	100	
Інші необоротні активи	070	420	590
Усього за розділом I	080	90460	80850
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	210	5
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110		
незавершене будівництво	120	340	320
готова продукція	130		
товари	140	193	160
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	238	240
первісна вартість	161		
резерв сумнівних боргів	162	4	3
Дебіторська заборгованість за розрахунками			
з бюджетом	170		0,8
за виданими авансами	180	115	90

з нарахованих доходів	190		1,4
Із внутрішніх розрахунків	200	1,4	1,8
Інша поточна дебіторська заборгованість:	210	1,6	0,7
Поточні фінансові інвестиції	220	3,7	4,1
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
у національній валюті	230	28	33
в іноземній валюті	240	14	11
Інші оборотні активи	250	2	
Усього за розділом II	260	1150,7	870,8
III. Витрати майбутніх періодів	270	4,6	2
Баланс	280	91615,3	81722,8
		На	На кінець
Пасив	Код рядка	початок	звітнього
		звітнього періоду	періоду
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	7269,2	78000
Пайовий капітал	310	22	13,4
Додатковий вкладений капітал	320		
Інший додатковий капітал	330	1	
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	42	50
Неоплачений капітал	360	(12)	(10)
Інші поточні зобов'язання	610		
Усього за розділом IV	620		
V. Доходи майбутніх періодів	630	8,3	7
Баланс	640	91615,3	81 722,8

Необхідно:

1. Провести аудиторську перевірку балансу підприємства.
2. Скласти аудиторський висновок щодо даної ситуації.

ЗБІРНИК МЕТОДИЧНИХ ВКАЗІВОК
до самостійної роботи та практичних занять
з дисципліни «Облік і аудит»
для студентів денної та заочної форми навчання

Укладач: Тонконога І.В.